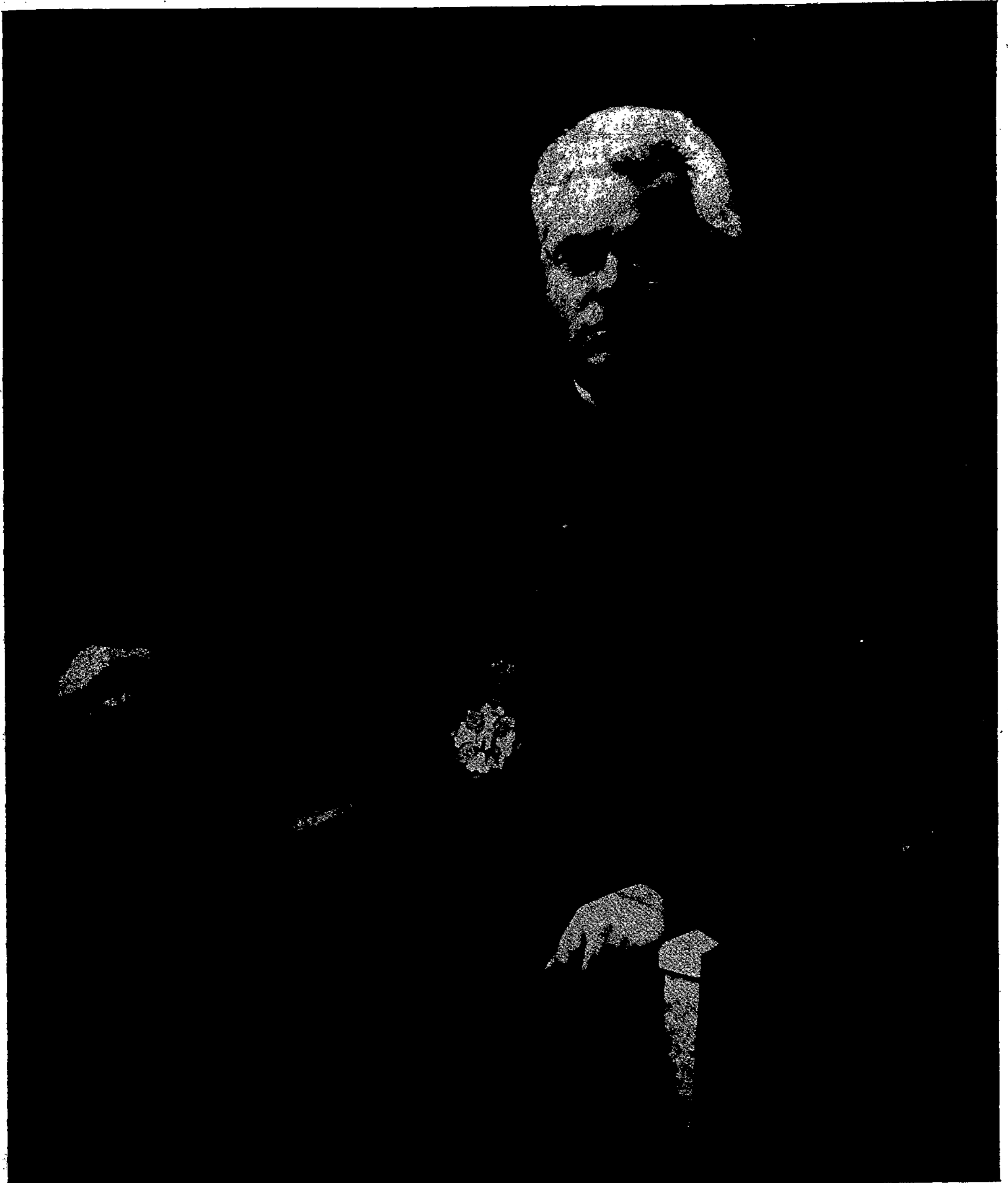

KARYS

Kaina 30 ct.

Nr. 17

Kan. Tumas - Vaižgantas

Politikos apžvalga

GRIEŽTAS PRANCŪZŲ SPAUDOS ŽODIS KLAIPĖDOS REIKALU

Apie paskutinius Klaipėdos įvykius ir apamai apie vokiečių politiką Klaipėdos krašte paskiausiai rašo prancūzų spauda. Ji nurodo, kad Klaipėdos reikalai išeina iš vokiečių-lietuvių santykių ribų ir pasidaro visos Europos problema, lygiai taip, kaip Austrijos reikalai (vokiečių mėginimai ją prijungti prie Vokietijos) tapo visos Europos problema. Prancūzų laikraščiai toliau nurodo, kad po nepavykusių žygių Austrijoje vokiečiai vėl atkreipė savo dėmesį į Pabaltijį ir nori čia revanšotis. Rastieji Klaipėdos krašte ginklai rodo, kad čia yra Vokietijos ranka ir kad ji norėjo inscenizuoti riaušes Klaipėdoje. Todėl visos kitos Europos valstybės turi budėti ir neleisti per didelį vokiečių užsimojimą Pabaltijy bendrai ir ypatingai Klaipėdos krašte. Net kalbama, kad signatarų valstybės (kurios sudarė su Lietuva Klaipėdos konvenciją) įteiksia notą Vokietijos vyriausybei.

BULGARIJA NORI BENDRADARBIAUTI SU VOKIETIJA

Berlyne dabar vieši Bulgarijos ministeris pirmininkas ir užsienių reikalų ministeris Mušanovas. Mat, Bulgarija neveikia iš vien nei su Mažąja Santarve, nei su Balkanų valstybėmis, bet veda savarankišką politiką, kuri orientuojasi daugiau į Vokietiją. Dabar Berlyne vedamos derybos dėl glaudesnio bendradarbiavimo tarp Bulgarijos ir Vokietijos. Mat, Bulgarija, kaip ir Vokietija, nepatenkinta pokarinėmis sutartimis jai nustatytomis sienomis ir reikalauja jų peržiūrėjimo.

KAIP VOKIEČIAI PATEISINA SAVO NAUJAS KARO IŠLAIDAS.

Europos spauda plačiai nagrinėja vokiečių atsakymą į anglų vyriausybės notą dėl milžiniškų vokiečių išlaidų ginclavimuisi, kas nesuderinama su Versalės sutartimi. Vokiečiai aiškina, kad tos didelės išlaidos — 172 mil. markių — buvo reikalingos dėl Reichswehr'o perorganizavimo į trumpalaikės tarnybos kariuomenę. Laivyno išlaidos, anot vokiečių aiškinimų, padidėjo dėl laivų atnaujinimo ir jų pakeitimo moderniškais, tačiau jų skaičius esą nepadidėjęs. Dėl padidėjusių išlaidų oro susisiekimui vokiečiai aiškinasi turį šelpti privačias oro bendroves. Tiek patys anglai, tiek kitos Europos valstybės mažai tiki vokiečių pasiteisinimams.

LIETUVOS IR ČEKOSLOVAKIJOS PREKYBINIAI SANTYKIAI

Šiomis dienomis pasibaigė Lietuvos ir Čekoslovakijos prekybiniai pasitarimai. Buvo susitarta praplėsti prekybinius santykius tarp tų dviejų valstybių. Mes galime iš čekoslovakų pirkti mašinų, manufaktūros, mokslo įrankių ir t. t. Jie gali iš mūs pirkti žemės ūkio produktų. Manoma, kad netrukus abiejų šalių ekonominiai santykiai žymiai praplės.

KARO SKOLŲ REIKALAI VĒL AKTUALŪS

Kaip žinoma, paskiausiai retai kas bemoka karo skolas Amerikai. Viena kita valstybė (tarp jų ir Lietuva) sumokėjo dalis, o kitos nemoka. Kai kurios net ir procentų nesumoka. Dabar Amerika pradeda griežčiau reikalauti skolų. Amerikos vyriausybė nurodo, kad skolų nemokėjimas yra pasižadėjimų netesėjimas ir laužymas tarptautinių sutarčių. Todėl Rooseveltas pasirašė šiomis dienomis įstatymą, kuriuo numatytos represijos prieš skolų nemokančias valstybes. Kai kurios Europos valstybės iš kitos pusės aiškina, kad jos nuo pasižadėjimo neatsisako, tačiau jos dabar dėl ekonominės krizės mokėti negali. Įrodyti, kad jos nuo pasižadėjimų neatsisako, kai kurios valstybės (Anglija) įmokėjo mažą skolos dalį, taip vadinamą simbolišką įmokėjimą, kuris turi rodyti gerą norą mokėti. Kitos visai nemoka ir nurodo, kad iš karto tai buvo nesusipratimas ir tiek mokėti jos negali ir pagaliau neprivalo (Prancūzija, Estija, Belgija ir kt.). Tačiau Amerika nesirengia daryti Europai bent kurių nusileidimų ir reikalauja be jokių sąlygų ištesėti pasižadėjimus.

PRANCŪZŲ UŽSIENIŲ REIKALŲ MINISTERIS VYKSTA Į VARŠUVĄ

Prancūzų užsienių reikalų ministeris Barthou, nepaisant kai kurių prancūzų politikų ir spaudos nepasitenkinimo, vis dėlto vyksta į Varšuvą ir Krokuvą. Tai pirmas prancūzų ministerio vizitas Lenkijoje, nors buvo laikai, kada lenkų-prancūzų santykiai buvo daug glaudesni kaip dabar, po lenkų-vokiečių susitarimo.

Kas iššaukė šį vizitą? Mat, nusiginklavimo konferencija beveik galutinai subankrutavo ir dabar prancūzai suinteresuoti sudaryti Europoje bendrą frontą prieš vokiečius. Šį frontą turi sudaryti Mažoji Santarvė (į kurią įeina Čekoslovakija, Rumunija ir Jugslovakija), kuri yra prancūzų įtakoje, Sovietų Rusija ir lenkai. Todėl dabar Barthou vyksta į Lenkiją. Čia jis mėgins atitraukti lenkus nuo vokiečių ir vėl juos paimti į savo globą. Jeigu tai pavyks, tai nusistovės senesni lenkų-prancūzų santykiai, tačiau jeigu tai nepavyks, tai tarp lenkų ir prancūzų susidarys nekokie santykiai ir senas draugingumas išsirs. Europos spauda žiūri pesimistiškai į prancūzų-lenkų pasitarimus, nes Barthou kontragentas yra Beckas, kuris esąs germanofilas ir traukia į vokiečių pusę.

KETURIŲ VALSTYBIŲ MEMORANDUMAS NUSIGINKLAVIMO REIKALU

Valstybių grupė: Norvegija, Švedija, Danija, Ispanija ir vėliau prisidėjusi Šveicarija patiekė anglų vyriausybei memorandumą dėl nusiginklavimo. Anglų vyriausybė pareiškė, kad ji žino ir įvertina vaidmenį, kurį tos valstybės gali suvaidinti pasaulinei taikai, ir todėl atitinkamai atkreips savo dėmesį į šių valstybių reikalavimus. Anglų spauda šia proga rašo, kad šios valstybės savo žygiu parodė, kad Europoj dar liko valstybių, kurios, iš tikrųjų, trokšta taikos ir ramybės ir šiuo memorandumu jos nusipelnė Europos taikai.

VOKIEČIŲ PASITEISINIMAS IR NUSIGINKLAVIMO KONFERENCIJA

Kaip žinoma, vokiečiai mėgina teisintis dėl karo išlaidų padidėjimo. Tačiau vokiečių pasiteisinimai, spaudos žiniomis, nieko neįtikina, bet atvirksčiai, dabar anglai ir prancūzai įsitikino, kad su vokiečiais reikia būti labai atsargiems ir kad visos nusiginklavimo derybos yra bergždžios, nes vokiečiai ir nemano sustabdyti atsiginklavimo. Kontroliuoti jų karo pajėgas neįmanoma, nes smogikų dalys taip pat yra tikra kariuomenė, jie pratinami ir lavinami, kaip tikrieji kariai. Dabar ir negalima reikalauti iš prancūzų žymiai sumažinti karo pajėgas. Tuo būdu nusiginklavimo reikalas vėl atsidūrė kryžkely.

MUSSOLINI VĒL REIKALAUJA POKARINIŲ SUTARČIŲ PERŽIŪRĒJIMO

Šiomis dienomis Mussolini pasisakė amerikiečių spaudos atstovui aktualiais politikos reikalais. Dėl nusiginklavimo jisai pareiškė: kadangi Italija nori taikos ir ramumo Europoje, tai ji pasiryžusi pritarti prancūzų planui dėl garantijų nusiginklavimo konvenciją (jeigu tokia bus sudaryta) vykdančiam.

Be to, Mussolini pareiškė, kad jei norima Europos taikos, tai reikia sutikti su pokarinių sutarčių peržiūrėjimu, nes kitaip Europoj lieka daug nepatenkintų valstybių, kurios nuolat laukia progos suvesti savo teritorines sąskaitas su kaimynais.

JAPONŲ-KINŲ SANTYKIAI VĒL PAAŠTRĒJO

Šiomis dienomis japonų užsienių reikalų ministeris pareiškė, kad Japonija neleis kitoms valstybėms kištis į „jos“ reikalus Kinijoje ir kad Japonija turi svarbių politinių bei ekonominių interesų Kinijoje. Tai pateisina ir jų žygius Kinijos atžvilgiu ir apamai rytų Azijoje. Tuo būdu japonai nori pravesti „Monro-Doktrina“ (Amerika amerikiečiams) Azijoje. Tai sudarė labai blogą įspūdį Amerikoje ir Europoje, ypač Sovietų Rusijoje.

Laidžia Vyr. Štabo Sp. ir Švt. Skyrius.

Redaktorius mjr. Balčiūnas.

SKELBIMŲ KAINA pagal susitarimą. Adresas: Kaunas, Nepriklausomybės aikštė, „Karys“. Telef.: per Vyr. Štabą 56 m.
KAINA: visiems metams 8 lt., 6 mėn. 4 lt., 3 mėn. 2 lt., 1 mėn. 1 lt. Užsieny, be Vokietijos, Latvijos ir Estijos, dvigubai.

LIETUVOS KARIUOMENĖS SAVAITINIS LAIKRAŠTIS

Garbingas tėvynės sūnus

Balandžio 29 d. visa Lietuva mini savo garbingo sūnaus kan. dr. Juozo Tumo-Vaižganto metines mirties sukaktuves.

Tumas gimė 1869 m. rugsėjo 8 d., Rokiškio apskr., Svedasų valsč., Malaičių kaime. Išėjęs artimą Kunigiškių kaimo pradžios mokyklą, Tumas 1881 m. įstojo į Daugavpilio realinę mokyklą, kurią baigė 1888 m. Tais pačiais metais jis įstojo į Žemaičių kunigų seminariją Kaune, kurią baigęs 1893 m. lapkričio 28 d. buvo išventintas kunigu.

Nuo čia ir prasidėjo savarankiškas kun. Juozo Tumo gyvenimas, kuris pasižymėjo, tiesiog, nepaprastu įvairumu ir nepastovumu. Jau kunigų seminarijoje Tumas tapo griežtu, susipratusių lietuviu-kovotoju. Ši ypatybė tuojau suartino jį su anų laikų lietuvišiais visuomenės veikėjais. Tačiau ji kartu sukėlė ir nesusipratimų su dvasiška tiesiogine vyresnybe, kuri anais laikais, daugiausia, buvo lenkų įtakoje. Paskirtas Mintaujosi vikaru, kun. Tumas tuojau pradėjo dirbti „Varpo“ redakcinėje komisijoje. Dėl to savo vyresybės akyse jis tapo „litvomanu“, nepatikimu žmogum. Už tai 1895 m. Kuršo dvasinė vyresnybė jį paskyrė vikaru į Mosėdį. Čia, drauge su kitais kunigais, įsteigė „Tėvynės Sargo“ laikraštį. 1897 m. už lietuvių literatūros platinimą, drauge su broliu Jonu, pakliuvo į rusų žandarų nagus. Už tai Jonas Tumas turėjo sėdėti kalėjime, o kun. Juozas buvo nubaustas naminiu areštu. Po to kun. Tumas buvo kilnojamas iš parapijos į parapiją, dalyvavo 1905 metų sąjūdy. 1907 m. drauge su Valstybės Prezidentu Antanu Smetona Vilniuje redagavo „Vilniaus Žinias“, o paskui abu įsteigė „Vilties“ laikraštį.

Nepatiko Vilniaus lenkomanams lietuviškas, energingas kun. Tumo darbas. Jis buvo intriguojamas, demoralizuojamas ir, pagaliau, 1911 m. tapo iškeltas į nežymią Laižuvos parapiją. Tais pačiais metais Tumas važinėjo į Ameriką rinkti aukų „Saulės“ namams Kaune statyti. 1914 m. Rygoje dirbo „Rygos Garso“ redakcijoje. Didžiojo karo pradžioje buvo Petrapily lietuvių centralinio komiteto reikalų vedėju, 1917 m. dalyvavo Kijeve Rusijos pavergtų tautų kongrese, o rudenį išvyko į lietuvių kongresą Stokholme. Iš čia 1918 metų pradžioje sugrįžo į Vilnių, kur vėl su visu savo karštumu pradėjo dirbti. Įsteigė aštrų lenkams opozicinį laikraštį „Nepriklausomąją Lietuvą“. 1920 metais persikėlė į Kauną, 1922 m. buvo pakviestas dėstyti lietuvių literatūrą tik įsteigtame Lietuvos universitete. 1929 m. kan. Tumui-Vaižgantui Vytauto Didžiojo universitetas suteikė literatūros garbės daktaro laipsnį.

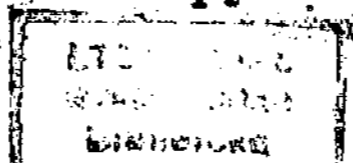
Be to, Kaune Vaižgantas 1921 m. buvo paskirtas Vytauto bažnyčios rektorium, iš kurių pareigų pasitraukė tik prieš pat mirtį.

Rašyti Juozas Tumas pradėjo dar būdamas Žemaičių kunigų seminarijoje. Ten būrys klierikų, susiėjęs į slaptą draugiją, leido „Žemaičių ir Lietuvos apžvalgą“. Vaižgantu kan. Tumas pradėjo pasirašinėti 1895 metais. Paskui šis slapyvardis jam tapo lyg ir antrąja pavarde, nustelbdamas pirmąją. Vaižgantas buvo plataus masto publicistas-rašytojas, bendradarbiavo daugiau kaip 80-ty periodinių leidinių. Kaip laikraštininkas ir visuomenės veikėjas, Vaižgantas susidarė sau vardą jau „Tėvynės Sargo“, o ypač „Vilties“ laikais. Kaip rašytojas jis pradėjo ryškiau pasireikšti tik didžiojo karo metu, o vieną pirmųjų vietų lietuvių rašytojų tarpe užėmė jau nepriklausomoje Lietuvoje. Žymiausi Vaižganto kūriniai yra „Pragiedruliai“, pasirodę 1920—1921 metais, „Dėdės ir dėdienės“, „Nebylys“ ir daug kitų mažesnių. Iš viso ligšiol yra išleista Vaižganto raštų 17 tomų.

Kritika Vaižgantą laiko vienu geriausių mūsų rašytojų. Žymus mūsų literatūros kritikas Ad. Jakštas-Dambrauskas apie „Pragiedrulių“ taip atsiliepią: „Kas „Pragiedruluose“ mums ypatingai brangu, tai jų tautiškas. Viskas čia saviška, lietuviška ir žmonės ir jų kalba, ir papročiai, ir įsitikinimai, ir vietos, taip, kad ne vienam skaitytojui gal net atrodo, jog autoriui čia ir nereikėję per daug sukti galvos, nes viskas čia paprasta, žinoma, sava... Apie „Pragiedrulių“ kalbą čia nėra ką besakyti: ji neapsakomai turtinga, graži, vietomis tiesiog poetiška ir žavinti... Tikro grožio ieškotojams čia atsirado plačiausia dirva, rinkis, kiek tik nori ir ką mėgsti“.

Charakterizuodamas Vaižganto būdą, prof. V. Putinas-Mykolaitis taip sako: „Iš jo asmens ir kalbos trykšta gyva fantazija, optimizmas, energija. Net kai jis pyksta ir barasi, jis neatrodo rūstus, ir baramasis žmogus negali susilaikyti nesišypsojęs“. O A. Jakštas-Dambrauskas savo rašiny „Kan. Juozas Tumas-Vaižgantas“ apie velionį Tumą taip atsiliepią: „Su Tumu galima nesutikti, susiginčyti, bet būti jo priešu tiesiog nėra kaip... Jis kaip buvo, taip ir po šiai dienai tebėra visiems prieinamas, meilus, greitas kitam patarnauti ir padėti, visuomet malonus, linksmas, atlaidus... Visiems malonu su juo susitikti, draugiškai pasišnekėti. Neapsiriksiu, rodos, pasakęs, kad nėra kito Lietuvoje žmogaus, kuris tiek turėtų draugų, kaip Tumas“.

Su Tumu-Vaižgantu yra glaudžiai susijęs visas mūsų tautiškojo atgijimo laikotarpis. Jis buvo tautos trimitas, kuris garsiai ir nuolat visus šaukė į idėjos žygius. Nors Vaižgantas daug dirbo, daug vargo, daug kliūčių sutiko, bet niekad nepavargo ir nenusiminė. Visados jis pasiliko energingas, veiklus ir šviesus. Pasiuokojimas visuomenės gerovei buvo įaugęs į Vaižganto kaulus ir kraują. Jis taip buvo sutapęs su savo Tėvyne, kad visiškai nesiėmė atskirai

Stabdomosios kautynės

Mes mokame gerai vykdyti vadų bei viršininkų mums duodamus įsakymus. Vadovaudami būriui, kautynių skyriui arba grandžiai, mokame ir patys gerai įsakinėti. Mokame žvalgyti, žygiuoti, saugotis, pulti, atakuoti, persekioti, gintis, stabdyti, trauktis ir t. t. Kiekvieną iš šių kautynių rūšių esame matę ir patys praktiškai patyrę per įvairius pratimus lauke, per manevrus ir poligone. Puolimas, gynimasis, žvalgymas — tai mūsų kasdieninė duona, nes tokios kautynės dažniausiai tenka vykdyti, apie jas galime gan daug pasiskaityti karo statutuose ir kituose kariškuose leidiniuose. Bet vis dėlto kariui ir šios kautynės lengviau yra vykdyti, t. y. pačiam jose dalyvauti ir klausyti vadų bei viršininkų įsakymų, negu trumpai papasakoti arba paaiškinti kitiems apie tai, kas tai yra puolimas arba gynimasis, kuo jie skiriasi vienas nuo antro arba nuo kitų kautynių rūšių, kokių taisyklių tenka laikytis vienoje bei kitoje kautynėje, kaip tose kautynėse vyksta atskirų ginklo rūšių bendradarbiavimas ir t. t. Jei taip yra su puolimu bei gynimusi, tai ką jau bekalbėti apie kitas, rečiau vartojamas kautynių rūšis, kurias tenka rečiau praktiškai matyti, ir apie kurias ir karo statutuose randame kiek mažiau parašyta. Tai yra tokios kautynės, kaip stabdymas, išėjimas iš kautynių, pasitraukimas, persekiojimas, kėlimasis per upę prieš ugnį ir kt.

Manau, kad kiekvienas karys turi turėti supratimą apie kiekvieną kautynių rūšį, žinoti, kuo jos skiriasi vienos nuo kitų ir mokėti trumpai apie jas papasakoti. Tai svarbu todėl, kad, turint bendrą supratimą apie kautynes, bus lengviau suprasti ir atskirų karių pareigos jose, t. y. bus lengviau jos vykdyti.

Šį kartą noriu trumpai ir be didelių samprotavimų papasakoti apie stabdomąsias kautynes.

Kas tai yra stabdymas?

Į tokį klausimą galima šitaip atsakyti. Stabdymas yra tokia kautynių rūšis, kada, norint laiką laimėti, traukiamasi nuo stipresnio prieš, sulaikant jį eilinėse ribose, ir patiems neišsivieliant į kautynes su juo.

Jau iš šito stabdomųjų kautynių apibūdinimo matyti, kad priešas stabdomas tik tada, kada jis daug stipresnis už mus. Aišku, jei priešas lygus arba silp-

nesnis, tai būtų klaidinga jis stabdyti. Priešingai, tada reikia jis pulti. Bet gali kilti kitas toks klausimas: jei priešas stipresnis už mus ir jei mes negalime jį pulti, tai galime jį ne stabdyti, t. y. ne trauktis nuo jo, bet gintis vietoje. Taip, mes galime ir gintis. Bet nereikia pamiršti dviejų dalykų. Pirmiausia, gynimasis vietoje reikalingas nemažai jėgų ir daug ugnies priemonių. O jų nevisada turima. Todėl kada gynimuisi organizuoti jėgų ir ugnies priemonių per mažai, pavojinga gintis vietoje, nes priešas tokią silpnai ginamą poziciją lengvai galės paimti. Be to, ginantis vietoje negalima gailėtis jėgų, nes visos jos turi dalyvauti gynime, ir, priešui išiveržus bent vienoje vietoje į ginamosios pozicijos pagrindinę ribą, visomis atsarginėmis jėgomis reikia jis pulti ir iš ten išmušti. Tai yra dvi sąlygos, be kurių tikrojo ir stipraus gynimosi vietoje negalima sutvarkyti. Dabar kyla klausimas, o kas tenka daryti, jei tų dviejų gynimuisi reikalingų sąlygų nėra, t. y. jei turime per mažai jėgų ir ugnies priemonių, ir jei dėl kurių nors priežasčių turime saugoti savo jėgas ir jų neišvelti į kautynes? Ar tada turime nuo priešų bėgti? Ne, yra atskira nereikalaujanti tų dviejų gynimuisi reikalingų sąlygų kautynių rūšis — tai stabdymas. Štai kodėl tokiose sąlygose reikia ne gintis vietoje, bet stabdyti.

Jau iš šių kelių minčių aiškėja, kuo skiriasi stabdymas nuo gynimosi, būtent: 1) gynimosi pozicijoje yra pagrindinė riba, kuri turi būti visomis jėgomis ir priemonėmis ginama iki paskutiniųjų, stabdomose kautynėse to nėra; ir 2) ginantis visos jėgos bus išveltos į kautynes, tuo tarpu stabdant statomas visai priešingas reikalavimas — neišvelti į kautynes.

Kyla ir kitas klausimas: o kuo skiriasi stabdomosios kautynės nuo atsitraukimo arba nuo išėjimo iš kautynių? Čia yra vienas svarbiausias skirtumas: išeinant iš kautynių ir pasitraukiant, stengiamasi, kaip galima, greičiau ir lengviau atsipalaiduoti nuo prieš, palikti jis, o stabdant reikalaujama kaip tik atvirkščiai — visą laiką būti nuolatiniame susidūrimo (kontakte) su juo.

Pamatę skirtumą tarp šių trijų kautynių rūšių, dabar galime prisiminti ir kelis tokius atsitikimus, kada reikia stabdyti priešas. Tokių atsitikimų gali būti daug ir įvairių, pav.: 1) jei kariuomenės dalis paskirta į ariergardą, ir jei besitraukiantį ariergardą priešas persekioja, tai toks ariergardas dažniausiai vykdys stabdomąsias kautynes; 2) jei vienoje fronto vietoje paliekama nedaug kariuomenės, o visa kariuomenė renkama kitoje vietoje, kad priešui smūgį suduotų, tai pirmoje vietoje paliktai kariuomenės daliai nelieka nieko kito daryti, kaip stabdyti priešas ir laimėti laikas, tol, kol smūgio vietoje priešas nebus sumuštas; 3) stabdomąsias kautynes dažnai vykdo kariuomenės dalys, skirtos sparnui saugoti, jei jas pradeda pulti daug stipresnis priešas; 4) galima kovoti stabdomąsias kautynes ir tada, kai norima paskui save patraukti priešą į tokią vietą, kur galima būtų jis pulti ir sumušti; 5) pagaliau, stabdomąsias kautynes labai dažnai kovoja vadinamosios priedangos dalys (kas tai yra priedanga, kada ji skiriama ir kam ji reikalinga, apie tai dar teks „Kary“ pasiskaityti).

su ją gyvenęs. Jie abu buvo bendru darbu sutapę... Jis tauriai mylėjo Tėvynę Lietuvą: „Kone nuo pat kūdikio lopšio ir iki pasenusio lazdos aš nieko tiek nemylėjau, kiek slieko širdžia tą velėną, po kurią aš, štai jau septintą dešimtį metų landžioju. Man viena tebuvo tikrai skanu ir malonu — čėplioti, kad ir nešvarų, bet tik tautinį čiulpiką. Vyžota, lopyta mano Lietuvėlė, bet — mano! Lininiai arielkininkai, mėšluočiai, dažnai net padlecai tie lietuviai; bet mano — broliai! Lietuvos istorija tedavė mums legendų, o kultūrą paliko mums patiems po pusės tūkstančio metų iniciuoti, bet ta istorija mano!“

Taip tik motina savo brangiausią sūnų galėjo mylėti, kaip Vaižgantas mylėjo Lietuvą.

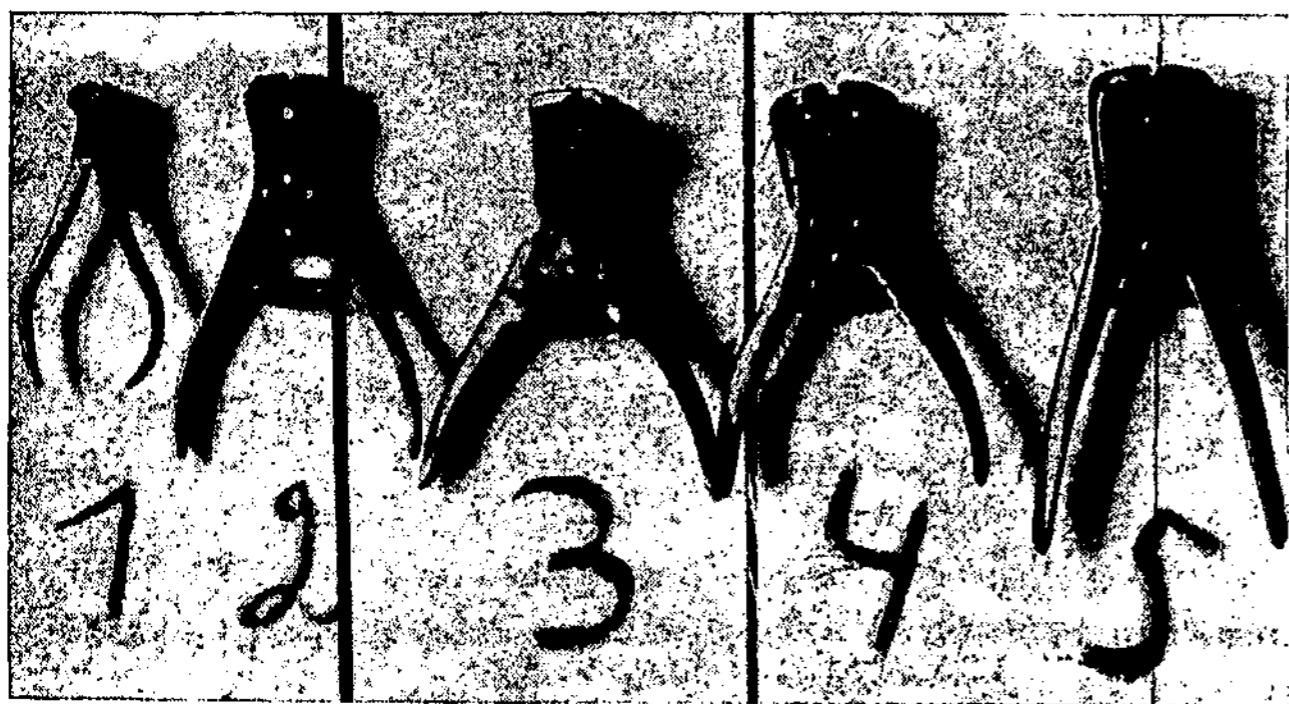
J. Senkus

Dėl ryšininko įrankių

Pažvelgus į ryšininko įrankius, kurie dabar vartojami, rasis keli šalintini trūkumai reikalingumo ir kokybės atžvilgiu. Kiekvienam daiktui statomi šie reikalavimai: kad būtų lengvas, patogus vartoti, geras ir pigus, bet iš tikrųjų mes iš daikto to nereikalaujame ir vartojame tokius daiktus, kurie ne visada tinkami ir brangūs. O tai mums labai svarbu.

Todėl ir noriu iškelti kelis tokius dalykus, kuriuos esu praktiškai ištyręs. Jei pažiūrėsime į paprastą ryšininko įrankį, aštrias žnyplės, tai atrodo, kad daiktelis nevertas didelio dėmesio, bet iš tikrųjų bene svarbiausias ryšininko įrankis lauko pratimuose.

Mūsų vartojamos net 5-ios aštrių žnyplių rūšys kaip matyti iš fotografijos, bet, deja, nevisos geros.

Žnyplės Nr. 2, 3, 4 ir 5 savo išvaizda atrodo gana geros ir gražios. Tur būt, kiekvieną jos vilioja ir paperka nes čia matyti pamargintos rankenėlės, čia spyruokliukas, čia įdedamosios lūpos ir dar atsarginės yra, ko gi daugiau bereikia? Bet praktika rodo, kad tos žnyplės mažai ko vertos, nes pati jų konstrukcija prasta: norėta padidinti kirpimo jėga, kad nereiktų smarkiai rankom spausti, ir tuo būdu pagadintos žnyplės. Jose net keturios ašys, kurios dirbant greit pa-

Stabdomosios kautynės, kaip iš tolesnio aprašymo pamatysime, yra viena iš sunkiausių kautynių rūšių, ir jas gali vykdyti tik gerai išmokyta ir drausminga kariuomenė. Tos kautynės turi būti kovojamos labai planingai, jos reikalauja iš visų dalyvių labai daug išvermės ir stiprių nervų. Jei visų tų sąlygų nėra, tai gražus planingas stabdymas virsta netvarkingu pasitraukimu ir bėgimu nuo priešo.

Mažųjų valstybių kariuomenėms per karą dažnai teks stabdyti priešas. Todėl, pirmiausia, kiekvienas karys turi gerai pažinti ir mokėti visus šios kautynių rūšies reikalavimus, o juos gerai pažinęs ir išmokęs teoretiškai, turi atidžiai prisžiūrėti, kaip tos kautynės mokomos per lauko pratimus, manevrus ir poligone praktiškai, nes tik teorija ir praktika duoda tokią pažinimą ir mokėjimą, koks visiems mums reikalingas.

Kaip turi būti kovojamos stabdomosios kautynės, kaip tokiose kautynėse kariuomenės dalys susitvarko, kaip ir kokia tvarka vyksta pati stabdomųjų kautynių eiga, ir kaip tos kautynės vedamos, apie tai pakalbėsime kitą kartą.

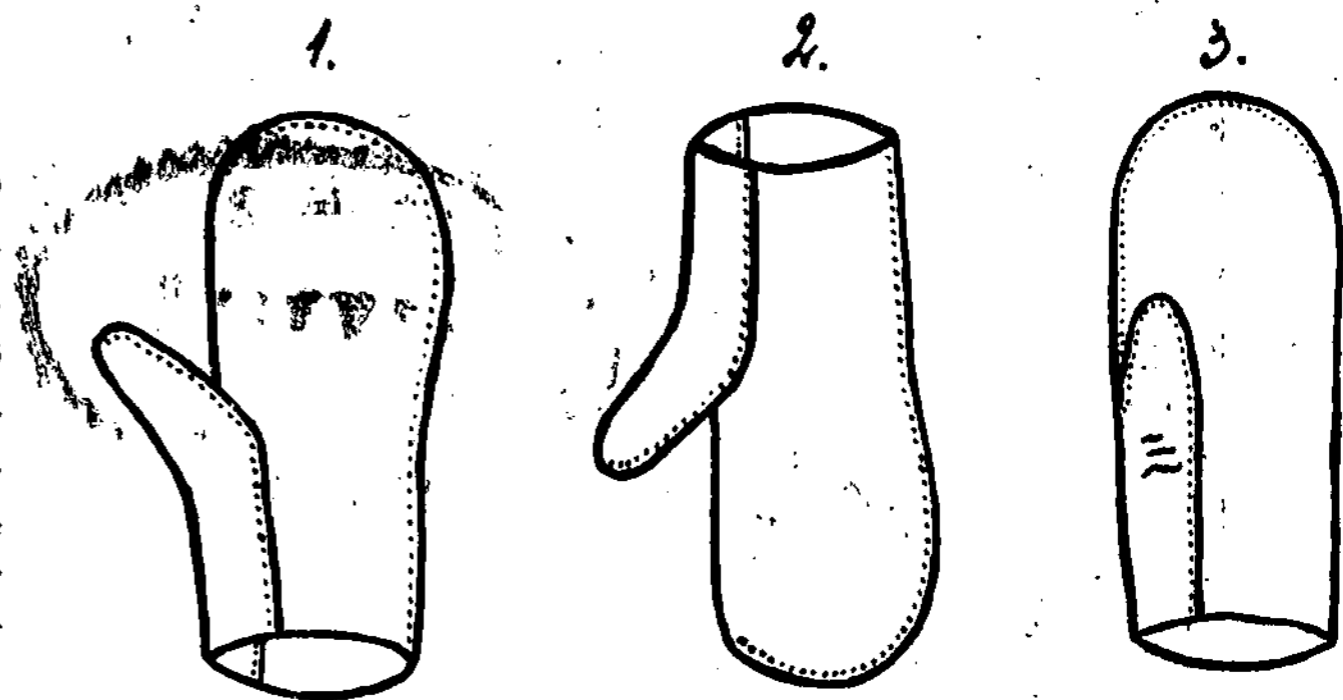
Plk. ltn. St. Raštikis

dyla ar tai palinksta, ir žnyplės pradeda klibėti, o tuomet ašmens sprūsta vienas pro kitą, ir žnyplės nustoja savo vertės. Tai įvyksta ne ilgiau kaip po dviejų metų, išskiriant Nr. 2, kurios šiek tiek patvaresnės.

Žnyplės Nr. 1 yra patvariausios iš dabar vartojamų, nes jos paprastos konstrukcijos, viena ašim tvirtai sujungtos, kuri neduoda ašmenims praslinkti vienas pro kitą. Žnyplės gerai kerpa, jomis galima nukirpti net atskiros kabelio vielelės. Be to dar, jos mažos, lengvos, pigios ir patvarios, bet, deja, jos jau baigia išeiti iš apyvartos. Jų vietą užima griozdiškos, brangios ir niekam vertos, kurios, kaip praktika parodė, atlaikovo trečdalį darbo laiko, palyginant su žnyplėmis Nr. 1.

Kirvukas kabelio grandims beveik nereikalingas. Su kotu jis sveria 0,965 kg. Kirvuką visai galėtų atstoti pėst. kastuvėlis, kuris, žinoma, turėtų būti gerai išgalastas. Atmetę kirvuką, palengvintume grandį nuo bereikalingo 0,965 kg svorio.

Kokie turėtų būti: gražtas žemei gręžti, dalba ir pirštinės? Gražtas kartims duobes gręžti turėtų būti apie 1 m ilgio ir 5—6 cm storio; dalba — apie 1,3 m ilgio ir 3,5—4 cm storio su kiauru viduriu, kad būtų lengva; pirštinės turėtų būti siuvamos taip, kad tiktų abiem rankom, nes telefonistas, tiesdamas liniją, beveik visada muvi tik viena pirštine, kairiąja arba dešiniąja. Nykštis turėtų būti siuvamas tiesiai į kraštą, tada pirštinė su mažu nepatogumu, kuris nieko ne-

1. ir 2. abipusės pirštinės, kurios tinka abiem rankom; 3. kairioji dabar dėvimų pirštinių, iš brėžinio matyti, kad dešiniąjai rankai ji netiks

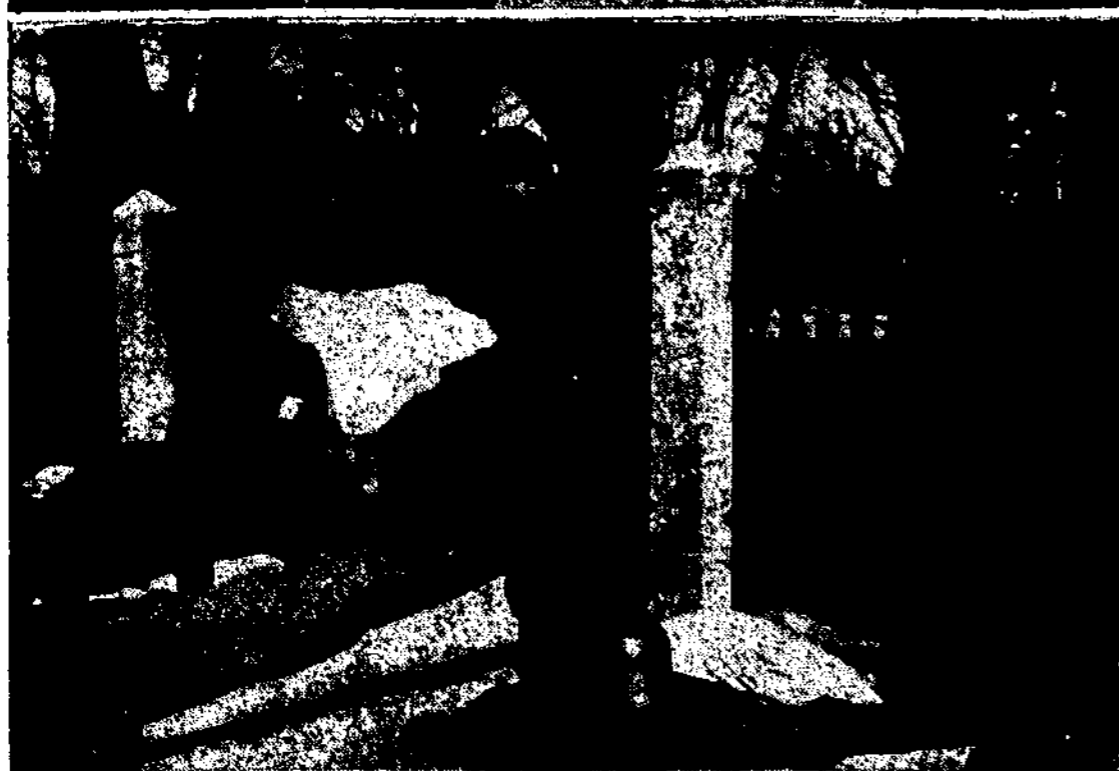
kenktų, tiktų abiem rankom (žr. brėž.). Tokia pirštinė ilgiau laikytųsi, nes dėvėtųsi abi pusės.

V-la Ant. Šimkevičius

Su tanku

Mano kelias — krūmai, kalvos
Šliaužiu kloniais, lyg ropuonis;
Kai paleidžiu garsias salves,
Nepabėgs jau joks grobuonis!...
Kai praeinu — rūksta žemė,
Žibsi ugnys, lyg raketos, —
Greitą mirtį priešui lemiu —
Visos kliūtys eina vėjais!
Mano kelias ugnim lietas —
Sekit, broliai — tankas eina, —
Tankas eina — dreba žemė —
Tankas kriokia mirties dainą!...

Alfas Ladas

IŠ MŪSŲ GYVENIMO:

1. Ir durtuvus neprastas ginklas, kai jis aštrus ir nesurūdięs.
2. Mokomės ir su ugnim kovoti.
3. Malonu po darbo sočiai pavalgyti atvirame ore.
4. Sveika pasilsėti, kai patalynė išvėdinta ir sutvarkyta.

Laurinkaus foto

Grandinis Buivydas

Laukai jau pradeda nuplukti. Paskutiniai sniego lopai tirpsta patįžusios žemės paviršiuje.

Grandinis Buivydas sėdi ant akmens ir galvoja.

Kuopos šautuvai sustatyti į gubas būriuose. Kareiviai susimetę nelygiomis grupėmis. Vieni suka bankrutkas, kiti eina imtynių, o tretieji traukia su-tartinę.

Kuopos vadas su būrių vadais žiūrinėja žemė-lapį.

— Kaip pasiutiškai greit eina laikas — mąsto Buivydas, žiūrėdamas į savo batus.

— Bet niekur taip greit ir nebėga dienos, kaip kariuomenėje — pridėda jis, prisiminęs, kad kaime būdamas dažnai skųsdavosi nuobodumu.

— Grandinis Buivydas! — rikteli antrojo būrio vadas.

— Grandinis Buivydas! Buivydas! — pakartoja antrojo būrio kareiviai.

Pašauktasis jau lekia.

Tamsta leitenate

— Grandinis Buivydas, tamstos įsakymu atvy-kau! —

Būrio vadas išklauso ir perduoda paliepiamus.

Lygiai tą patį atlieka ir kiti būrio vadai su vienu iš savo skyrininkų.

Pagaliau gr. Buivydas pakartoja gautąjį įsaky-mą, ir gavęs viršininko sutikimą, apsisukęs grįžta prie to paties akmens ant kurio anksčiau sėdėjo. Dabar jo akių nebetraukia baltieji lopai laukuose, nė galvos nesuka pašėlęs dienų trumpumas. Jauno grandinio širdis dažnai tvaksi. Jis tuojuo turės vadovauti pa-vyzdingam skyriaus puolimui. Pirmą kartą. Jis su sa-vo skyriumi puls, o visi likusieji žiūrės ir, žinoma, sa-kys kas blogai ir kas gerai atliekama. Juk pats būrio vadas nurodinės klaidas.

— Bet jiems ir parodysiu, kaip reikia pult! — Pasitikėdamas savimi, tylomis šneka Buivydas, sku-biai griebia lauko knygutę ir paišėlį. Jis nori ne tik galvoje, bet ir popieriuje matyti savo uždavinio vyk-dymo planą. Vien atmintimi ne visada galima pasiti-kėti. Įsikarščiavęs užmirši ką nors pradžioje pasakyti, o puolimui prasidėjus nebeprasakysi taip lengvai. Ne-bėgiosi, lyg kaitroje karvė užrietusi uodegą, nuo vie-no skyriaus sparno į kitą škersai fronto.

Tuo tarpu kiti kareiviai susirūpino karininkų įsa-kymais.

— Kaip tu manai, kas dabar bus?

— Gal į laukus eisim.

— Ir man taip atrodo. Matei, kaip mūsų skyrinin-kui vadas rodė žemėlapi.

— Mačiau.

— Ar tik ne mudviem teks į lauko patulininkus stot, kaip manai?

— Ar bijai? — ironiškai klausia eilinis Miknius.

— Kas čia per klausimas — bijai?! Užsigauna eilinis Štuopis. — Ko aš turėčiau bijoti?!

— Na, kad ir to paties skyrininko. Tu manai, kad gr. Buivydas taip sau skyrininkėlis. Palauk, broli! Į jo nagus pakliuvęs sužinosi iš kur kojos dygsta!

— Man rodos, kad ir aš ne mažiau už tave pa-žistu skyrininką.

— Kažin?

— Koks čia tau „kažin“? Bene aš ne to paties skyriaus?

— Taip tai taip, bet vis dėlto tu grandinio Buivydo nepažįsti taip, kaip aš.

— O iš kur gi tu galėtumei geriau jį pažinti?

— Iš kur? — Gudriai prisimerkęs klausia eilinis Miknius.

— Taigi — iš kur?

— Nori žinot?

Štuopis tyli žiūrėdamas į primerktąsias akis.

— Gerai! Tau pasakysiu iš kur geriau už tave pažįstu! — Tvirtai, kiekvieną žodį kapodamas, pasižada Miknius.

Kuopos vado švilpukas užčiaupia lūpas.

— Prie šautuvų!

Tris sekundes šėlsta kareivių maišatis ir staiga dingsta. Aikštėje trys kapotos linijos — būriai sustoję prie savo šautuvų.

— Būry, šautuvus! — girdėtis komandos.

Antrasis būrys jau nebejudą, Trečiajame kažin kas dar graibstosi kairiame sparne. Pirmasis būrys gauna „palikt“!

Jaun. ltn. Galinis įsako antrojo skyriaus skyrininkui sutvarkyti savo skyrių frontu į malūną.

— Klausau! savo skyrių pastatysiu frontu į malūną! — atsako gr. Buivydas.

Pirmas ir trečias antrojo būrio skyriai sustatomi pusračiu apie būrio vadą, kurs, pusiau kairėje ir kiek priekyje nuo baigiančio lygiuotis antrojo skyriaus, seka grandinio Buivydo veiksmus.

— Tamsta leitenante, skyrius sutvarkytas! — Praneša truputį karščiudamasis gr. Buivydas.

Miknius ir Štuopis žvilgčioja į savo viršininkus ir į patį žūsius laukus.

— Gerai. Ką toliau darysi? — klausia būrio vadas.

— Paaškinsiu uždavinį, tamsta leitenante!

— Gerai, aiškink.

Skyrininko galvoje raitosi trys dalykai: žinios apie priešą, žinios apie savo dalis ir skyriui duotas uždavinys.

— Bendras aplinkybes neužmiršk! — prisimena Buivydas.

Nežiūrėdamas nei į lauko knygutę, nei į žemę, skyrininkas garsiai aiškina skyriaus uždavinį, pradėdamas nuo bendrų aplinkybių.

Visas būrys klausosi ir galvoja, sekdamas protarpiais ranka nurodinėjamų krypčių link.

Būrio vadas visų atidžiausiai klausosi. Jis netrukdydamas leidžia viską išpasakoti. Tokį atsitikimą daugelis galvojančių vyrų laiko geru ženklų dėl gr. Buivydo veiksmų.

Pagaliau skyrininkas baigia.

— Paaškinau, tamsta leitenante! — praneša jis.

— Ką toliau darysi?

— Liepsiu vykdyti.

— Ką vykdyti?

— Kiekvienam skirtą darbą.

— O ar jau kiekvienas žino, ką turės daryti?.

— Dar nežino, tamsta leitenante!

— Tai ką reikia toliau daryti?

— Reikia paskirstyti patrulininkus, nustatyti kokioje tvarkoje bus artėjama, paskirti ryšininkus ir sekėjus. Be to, dar nenustatyta valdymo ženklai, — prisimena gr. Buivydas ir pats ant savęs pyksta.

— Tęsk!

Skyrininkas energingai, tarsi bardamas, parodo kokiais ženklais bus valdomas skyrius, paskiria ryšininkus su kaimynais ir būrio vadu, eiliniui Taujanskui įsako sekti orą ir, išsišaukęs eilinius Štuopį ir Miknių, lyg kalte įkala į galvas konkrečias patrulininkų pareigas. Vyresnioju paskiria eil. Miknių.

Pavasario linksmybės pulke

(Sekant Duonelaitį)

Jau saulelė atkopusi šaipėsi šančiuos
Ir Panemunės rajonui švietė meilingai.
Gaidžiai su trimičiais šlovingai pragydo
Ir pavasarį įgulai lenktyniuodami skelbė.
Varnos, o ir kiti paukščiai giesmininkai
Čia patlab jiems drūčiai padėti pagavo.
Batai geltoni eilėmis lygiai žingsniavo
Ir sagtys diržų bei veidai jauni spindėjo.
O drūckis virėjas Slunkius nuo Sėtos
Į katilą saujom kapijos vis bėrė dosningai,
Ir skilvį išalkusį kvapais jos erzinti ėmė.
Viršila, lyg koks amtmons, pulke sukinėjos
Ir lyg kaizeris ūsą vis rietė į viršų ir rietė,
O kartais rūstybėj didžioje iniršęs
Jis antakius rąkė ir keiktis supykęs pagavo,
Kad lietuvinkai ne kaip barzdotoj gadynėj
Šaut ir pratinti akį iš saidokų kad mokės.
Sveiks, svieteli margs, pavasario pulke sulaukęs,
O ir tu, krizai miels, kursai ūkio kuopoj
Per žiemą gurguolėn įsėdęs vis ratais dardėjai
Ir glūpai vakarėliuose su šančių jadzėmis šokai.
Bau ir pamislijai kartą, kad gyventi reik davadningai,
O ne galvą nuslempęs rajone per dien bizdinėti,

Ar alaus prisisiurbti ir liežuvio pliaukšt nepadoriai.
Vai žmogau šio išdykusio svieta bau ir dera ledoku tau
būti,

Tik veizėk ir pavasariu linksmas sau džiauakis!
Štai va Pričkus ir Bleberio bernas eilinis
Rajoną jau puošia, takus kasinėja ir barsto,
Ir žalumynų sodina, idant kvapą meilingą jie skleistų,
O paskui knygeles nusitvėrę ir „Kari“ jie skaito,
Jeib priešą nelabą sutriuškint galėtų,
O ir mokslo naudingo į galvą jie sau prisikrautų.
Štai bitės ir skruzdės plūšėdamos dirba vis stropiai,
Tai mokinkis iš jų, ak krizai, ir glūpas nebūki,
Grandinis kaip liepia, prieš jį nesišiauški,
Nes dumplės yra gers daikts žarijoms įpūsti,
Bet pūsti prieš vėją, žmogau, jos niekad nederėjo.
Tad vis drąsiai pirmyn, kaip lietuvinkui dera,
Su pavasariu dirbki, kaip Dievas prisakęs.
Dorok jo gėrybes, kurias mums nabagėliams
Į stalą paduoda, kopūstus, o ir košę žirninę.
Jeib drūtas tu būtum ir pavasarį švęstum šlovingai,
Su Pričkum nuo Kintų ir Bleberio bernu iš kuopos,
Ir Slunkiu virėju, kurs mėgst smaguriauti.
Sveiks, svieteli margs, pavasario šilto sulaukęs,
Būk linksmas ir miklinki akį bei ranką,
Idant šauti ir kovot dėl tėvynės mokėtum kai reikia.

Henr. Trakutis

Ir paukščiams malonu ir mums patogų priešas sekti
J. Balčiūno foto

Būrio vadas atrodo patenkintas.

— Galima pradėt, tamsta leitenante? — pasitikėdamas savimi klausia gr. Buivydas, įsitikinęs, kad patrulininkai gerai suprato uždavinį.

Visas antrasis skyrius galvoja, kad tuoj teks gerokai išsipurvinti

Jaun. ltn. Galinis tylėdamas žiūri į savo vyrus, lyg norėdamas suprasti, ar jie bijosis klampių pavasario dirvų.

— Ne! — atsako jis į skyrininko klausimą, akimis sekdamas aštuonioliką veidų. — Šypsosi.

Eilinis Miknius nelabai patenkintas. Ne todėl, kad negavo išbandyti savo žemaitiško atkaklumo, velkant kaladžių sunkumo kojas suartomis dirvomis, bet todėl, kad praktiškai negalėjo įrodyti savo bičiuliui Štuopiui, kaip jaunesniajam patrulininkui, ką reiškia gr. Buivydas tarnyboje.

Būrio vadas pagyrė skyrininką ir planingą įsakymų perdavimą. Po to jis prilygino skyrių prieš uždavinio atidavimą prie neužsukto laikrodžio. Sako, tik užsuktas laikrodis gerai einas. Ir tik toks skyrius gerai veikia, kurio kiekvienas kareivis visiškai puikiai žino uždavinį. Žinoma, reikia, kad jis ir vykdytų taip, kaip reikalaujama.

Tuo dienos užsiėmimai iki pietų ir baigėsi.

Pasirodo, kad ir kiti du būriai nebuvo išsiskleidę į manevravimo rikiuotę.

Kuopos vadas įsako vyr. karininkui vesti kuopą į kareivines.

— Kuopa į mane linijon stok! —

Keletas trumpų šautuvo veiksmų, pora sukinių kairėn — dešinėn — aplink, ir tvirtu, vyrišku žingsniu kuopa artėja į kareivinių rajoną.

— Kur lygūs laukai,

Snaudžia tamsūs miškai —

Lietuviai barzdočiai dūmoja. —

Sutartinė daina gerai skamba.

Neblogai dainuoja mūsų vyrai, — sako kuopos vadas karininkams.

— Tur būt, patenkinti, kad į laukus nepatraukėm, nors mano skyrininkas atrodė labai pasinešęs.

— Grandinis Buivydas? — domisi kuopos vadas.

— Taip, ponas kapitone. Labai sumanus skyrininkas! — giria j. leit. Galinis.

O eilinis Miknius nutaria, kad jis Štuopiui dar nesakys iš kur žino geriau apie skyrininką. Kada nors vis dėlto atsiras patogus momentas praktiškai įrodyti, koks skirtumas tarp viršininko tarnyboje ir netarnyboje. Paklius ir Štuopis, kaip ir jis, Miknius, yra kartą pakliuvęs drauge su gr. Buivydu į trečios rūšies sargybą.

J. Noreika

Badaujantieji broliai

Rytuose padangė nelaiame aptemo
ir ašarų teka upeliai —
pavasaris kelia iš miego jau žemę,
o Vilniuje skurdas vien želia...

Ateina kasdieną gaudinančios žinios,
kad baisūs dalykai ten dedas —
Neryje iš sielvarto saulė skandinas,
kad broliai miršta iš bado...

Panerius nuklojo ūkanos tirštos
ir močių raudojimas girdis —
tai liūdna poema. Sunku ją pamiršti —
ji drasko mūs protą ir širdį!

Išgirskim, lietuviai, dejuojantį brolių,
neleiskime baisiai numirti —
Skaudus likimas panerius užpuolė
nešdamas pančius ir mirtį.

Ne skambančiais žodžiais ten broliam padėsime,
bet nešdami nuoširdžią auką —
į kovą su aru už laisvę ir tiesą
badaujantis kraštas mus šaukia!

Šiandieną aukokim kas centą, kas litą —
kad broliai nemirtų iš bado...
O ryt, ar po metų prabils dinamitas —
kova laimėjiną žada!

Jonas Rackevičius

Prausiamės
Šulco foto

Ko pageidaujama iš karo foto - korespondentų

Keliuose š. m. „Kario“ numeriuose gana gyvai nagrinėtas karo korespondentų reikalas. Ir visai teisingai ten išreikšta ir nurodyta mūsų karo korespondentų reikalingumas, jų tinkamas pasirengimas, jiems statomi privalomumai ir t. t. Čia pat truputį plačiau pakalbėkime ir apie taip pat svarbų reikalą: ko pageidaujama ir iš karo foto-korespondentų.

Šiandie be fotografijų niekur neapsieinama. Ir techniškame ir kasdieniame gyvenime pirmauja foto-kamera. Dabar visame pasauly yra milijonai foto mėgėjų, specialistų, kurie grupuojasi į sąjungas, spausdina specialią foto reikalams literatūrą, nesigaili jokių išlaidų, rengia parodas, įvairius fotografavimo konkursus ir t. t. Tai daroma todėl, kad tam, kuris fotografuoja, gyvenimas dvigubai daugiau teikia įvairių malonių pergyvenimu.

Ir spaudoje tas pats jaučiama. Čia fotografija tiek reikalinga, kiek ir sumani redaktoriaus ar eilinio korespondento rašomoji plunksna. Tasai laikraštis ar žurnalas dabar turi didesnę pasisekimą skaitytojų tarpe, kuris geriau sugeba meniškai, gyvenimiškai iliustruoti savo puslapius. Dažniausiai mažutė, sumaniai atlikta iliustracija daug daugiau skaitytojui išpūdžio ir malonumo suteikia, negu ilgas, išsamus ir specialisto-žinovo parašytas straipsnis apie tą patį dalyką.

Neperdėdami pasakysime: mūsų „Kario“ skyriuose, greta gerų ir įdomių rašinių, dažnai jaučiamas padorių iliustracijų badas. Kas čia kaltas? Žinoma, pats redaktorius, nors ir iš kailio nertusi, vis dėlto neįstengtų to trūkumo pašalinti, jei jam nepadės iliustracijų gamintojai-bendradarbiai, sumanūs fotografai. Čia kaip tik ir jaučiama stoka tų gerų karo foto-korespondentų.

Beveik kiekvienoj kariuomenės daly užtinkame ir karius-fotografus. Reikia pabrėžti, kad jie gerokai pelno. Kas tik tarnauja kariuomenėje, žino, kaip greit bėga to kariškojo gyvenimo valandėlės ir visuomet norima išgyventus nuotykius kazematuose, užsiėmimuose ar stovyklose kuo ilgiausiai išlaikyti savo atmintyje. Tam tikslui jie šaukiasi foto. Tik čia dažniausiai nusivylia, nes mūsų dabartiniai fotografai šabloniškai fiksuoja tik dirbtinius, nenatūralius vaizdus,

įvykius, pergyvenimus. Tai didžiausia ir kuo greičiausiai šalintina visų fotografų yda.

Tai kas gi pagaliau geriausiai tiktų mūsų kariško gyvenimo prisiminimams, mūsų žurnalų puslapiams ir mūsų pulkų istorijų albumams? Aišku, nuotraukos iš tikrojo kariško gyvenimo smulkmenų. Nuotraukų kolekcijos, vaizduojančios ne vien „oficialų“ kario gyvenimą: paradus, priesaikas, pamaldas, grupinius pozavimus ir t. t., bet, kas svarbiausia, rodančios visus kariškus epizodus, girtinas kariškas tradicijas, šviesių valandėlių akimirkas ir t. t. Fotografuotinas visas kario gyvenimas (ir iki smulkmenų), pradedant naujokystės vargais ir baigiant atsarginių trumfavimais. Argi neįdomi nuotraukia, kurioje koks nors „mamos sūnelis“ (inteligentas), atsiraitojęs puškina sraunioje šešupėje bokus, ar drožia virtuvėj ant katilo porcijoms šakaliukus? Tai vis malonios kariškojo gyvenimo idilijos. Sunku ir neįmanoma išvardinti visus tuos įdomiuosius, fotografuotinus momentus.

Karo foto-korespondentas su foto aparatu turi būti nuolat budrus nuotraukų medžiotojas. Jis būtinas visur, dažniausiai ir ten, kur jo visai nesitikima. Jis visur ir visuomet „šaudo“ charakteringus gyvenimo smulkmenų vaizdelius.

Svarbiausi karo foto-korespondento privalumai šie: viską matyti, visur būti, dažniausiai likti kitų nepastebimu, idealių ir natūralių nuotraukų fiksuotoju. Tik vengtina tokių nuotraukų, kurios gali būti tėvynei žalingos. Nefotografuoja įvairių kariškų paslapčių, pastatų, k. a.: ginklų, parako, maisto ir kitų sandėlių. Žodžiu, visko, kas tik gali būti naudinga tėvynės priešams!

Tinkami mūsų karo foto-korespondentai (daugiausia pageidaujami kariai) gali daug prisidėti ir prie mūsų kariškojo gyvenimo išpopuliarinimo būsimųjų tėvynės gynėjų tarpe ir dabartinių karių paskatinimo dar labiau pamėgti gyvenamąsias kariškas valandėles ir palaikymo tarprių draugiškumo ryšių tarp atsarginių ir aktyviosios kariuomenės.

Tad ar neverta kiek daugiau susidomėti čia nurodytais faktais ir imtis tikro fotografavimo meno?

P. S.

Praktiški patarimai vykstantiems į kariuomenę

Daugis jaunuolių gyvena paskutines naujokystės dienas ir netrukus vyks į kariuomenės eiles. Jiems prieš akis iškyla eibės klausimų: kaip tinkamai pasirngti naujam gyvenimui? kaip vykstant rėdytis? ką reikalingiausio vežtis? ir t. t. Ir čia dažnas suklysta. Ne taip pasirengia kariškam gyvenimui, kaip iš tikrųjų reikia. Todėl čia trumpai kai ką iš tų neiškumų išsiaiškinkime.

Į kariuomenę (pagal nevykusią tradiciją) dažniausiai vyksta ne tik dvasiniai tuo momentu sugriuvę, sulepsię, dažnai ir girti, bet ir išviršiniai labai apsilėdę: jų drabužiai, autuvas suplyšę, murzini, sulamdyti, lyg paskutiniųjų valkatų. Permažai vertinama išviršinė žmogaus išvaizda. Manoma, dabar (esant naujoku) viskas nesvarbu! Toks elgesys labai negudriai žemina pačius jaunuolius, jų šeimos narius. Juk visuomet nesunku, nors ir seni rūbai, gerai sutvarkyti: sūlopyti, suprosyti ir t. t. Jau visai kitoks vaizdas būtų: nevaidintų laukinių vaidmens. Nereikia bijotis ir truputį geresniais drabužiais važiuoti. Kariuomenėje yra puikūs sandėliai, kuriuose, greta brangaus valdiško turto, nieks negenda. Be to, ir patys, buvę naujokai, baigdami karo tarnybą, gėdysis namo važiuoti driskiais.

Visai bereikalingas, tiesiog anekdotiškas, rūpinimasis maistu. Žiūrėk, tėveliai mielam sūneliui įdeda dėžutėn visą pusbekonį, dešrų virtines, kiaušinių, sūrių ir kitų maisto produktų kalnus, lyg važiuojant į bado karalystę. Nuvažiavus į dalį, tuojaus gaunamas maistingas ir skanus kario davinys ir visi atsivežtieji maisto ištekčiai genda, pūva ir, pagaliau, tenka juos visai išmesti. Argi čia reikalingos išlaidos? Maisto, važiuojant į kariuomenę, pasiimtina nedaugiau, kaip 2—3 dienoms.

Rankinukas arba dėžutė vežtina vidutinio didumo, kiek galima su daugiau įvairių padalinimų. Dėžutė bus kario sandėlys: čia tilps visas jo asmeninis turtas. Ir kokia čia būtų tvarka, jei greta maisto produktų, šaukštų, šakučių, voliotų batų tepalas, muilas, rašomasis popierius ir t. t.

Iš įvairių smulkmenų kariuomenėje būtinausia: muilas, dantims valyti šepetukas su pasta, batų tepalas, vienas ar du šepėčiai (batams ir rūbams), rašalo, laiškų popieriaus, bent keletą nosinių, pirmoms kareiviavimo dienoms rankšluostėlių, šaukštą, peilį, keletą adatų, sagų, siūlų ir skudurų (dulkėms, šautuvui valyti). Kitoki kariui reikalingi daiktai gaunami vietoje. Be to, patartina turėti užrašų knygutės, paišeliai, pinigines, laikrodžiai. Didesnės pinigų sumos nesivežti.

Visa šarvuotė, mundiruotė, patalynė su kitais priedais bus išduota kariuomenėje.

Tad visi, būsimieji kariai, atsižvelgę į nurodytus faktus, reikalavimus, atvykę į kazematų prieglobstį ir laikydamiės dėsnio: „Kariuomenėje daugiau negu kur kitur reikia žinoti savo pareigas ir teises“, nejaus kariuomenėje jokių trūkumų ir laimingai baigs kiekvieno piliečio pareigą — karo prievolę.

Kariai, į sportiškąjį darbą!

Kiekvienas gamtos gyvis, jausdamas pavasario pradžios įtaką, kuri suteikia visiems be išimties gyvūnams naujų pajėgų, pradeda reikšti pirmąsias atbudimo žymes įvairiais judesiais ar balsais. Žmogus, kaip tobuliausia gyvūnijos ypatybė, ypatingai turi kuo labiausiai rūpintis kūno priežiūra ir gerinti jo ugdymą, kad kiekvienu metu būtų tinkamas įvairioms pareigoms eiti. Tas ypatingasias pareigas turime mes, kariai, kurių įvykdymas mums labai ir labai suprantamas. Gal būt, tik nedaugeliui iš mūsų tarpo žinoma, kad kiekvienas darbas reikalauja skirtingų jėgų panaudojimo. Kautynėse tas jėgų panaudojimas yra kaip tik didžiausias ir visiškai išsemiantis kiekvieno organizmą. Žygiai, puolimai, žvalgyba, pozicijų įrengimai veikiant prieš ginklams, kada kiekvienu momentu gresia mirties pavojus, per trumpą laiką kiekvieną kautynių dalyvį išsekvoja.

Todėl nepakanka pavasario ir vasaros metu tenkintis tomis mankštos ir sporto pamokomis, kurias atliekat kaip privalomas savaitės užsiėmimų programos valandas, bet kiekvieną atliekamą valandą, o ypač šeštadieniais ir šventadieniais (kai laisvi nuo tarnybos pareigų) įvairiais žaidimais mankštinkite savo organizmą. Pirmieji nuovargio pažymiai, pav., mažas raumenų skaudėjimas, silpnas nuo mankštos ar bėgimo uždusimas, nėra kenksmingi. Tada bus mankšta ir kiekvienas jūsų atliekamas pratimas naudingas ir stiprinantis, kada jį atliksite teisingai ir dideliu pasiryžimu. Įvairus gimnastikos ir sporto pamokų vengimas jums patiems atneša didelę žalą. Dauguma gerai įsitikinote, kad silpniems visur esti sunku. Kiekvieniame manevre, kad ir nedidelio masto, silpnųjų jėgos išsieikvoja ir jie nusiskundžia negalį toliau veikti. Nėra kitur tokios patogios ir naudingos mokyklos, kaip kariuomenėje, išsimokyti taisyklingai ir tvarkingai kūną stiprinti. Reikia tik noro ir valios. Dauguma iš vykstančių į atsargą kartais kreipiasi kur nors į pasienio policiją ar kur kitur į įstaigą, reikalaudami tarnybos, o čia jiems tuoj statoma sąlyga — sveikatos tinkamumas. Kūniškai tvirtas karys visuomet bus tvirtas ir dvasiniai, o lietuviai kariai kitoki ir negali būti, nes menkos vertės kariuomenė yra žalinga tautai. Tą pasakį, kad kariuomenė turi būti stipri, yra pareiškę visi mūsų auštesnieji kariuomenės viršininkai. Taip yra visur, taip turi būti ir pas mus. Kreipkite mažiau dėmesio į vakarėlių pasilinksminimus, bet būkite atidesni kūnui stiprinti. Pavasariui pasirodžius, ir yra tinkama proga pradėti iš lengvo, bet sistematingai nuo paprastesnės mankštos, pamažu eiti prie sunkesnės, kad rudenio būtų be jokių trūkumų. Pasiteisinimas, kad įvairūs užsiėmimai pilnai atstoja gimnastikos pamokas ar sporto įvairias šakas, yra nepateisinamas dalykas, nes kiekvienas darbas, nežiūrint koks jis būtų, reikalauja atskirai kūną tobulinti, kad jis taptų visiškai atsparus. Todėl, esant ankstyvam ir gražiam pavasariui, savo viršininkų padedami pamėkime visi be išimties tą taip malonią ir naudingą kariui stiprinti priemonę — sportą ir kiekvieną atliekamą laiką praleiskime gamtos prieglobsty.

Idealus ir mylimas skyriaus vadas

Pačių eilinių karių žemesnieji viršininkai (grandininkai, skyrininkai, būrininkai ir t. t.), kaip ir aukštesnieji, rūšiuojami į geruosius ir bloguosius. Vienus kariai gerbia, myli, klauso ir yra pasiryžę net galvas guldyti, kad tik jiems įtiktų, jų įsakymus atliktų, o kitus — atvirksčiai. Kodėl taip? Aiškiausiai tai yra dėl gerų ar blogų viršininko būdo, elgesio savybių. Čia žvilgtelėkim kokias gerąsias charakterio ypatybes turi auklėti savy artimiausias kareivio viršininkas-skyrininkas, idealus ir mylimas savo skyriaus vadas.

Skyrininku būti didis ir kartu sunkus dalykas. Nepakanka vien tik baigti mokomąją, įgyti kariškų žinių bagažą... ir jau baigta. Ne, čia reikia ir savo pastangų, nuolatinio auklėjimosi, mokymosi padoriai kitiems vadovauti. Mokomosios kasmet išleidžia daug gerų viršininkų, tačiau visai tobulų mažai. Tobulo vado vardą pasiekia tik tas, kuris nuolat jį turi prieš akis ir jo nenuilstamai siekia.

Štai keletas svarbiausių mūsų idealaus ir mylimo skyrininko žymių, jo savybių.

Skyrininkas visuomet kariškai susivaldo. Jis nėra ūpo ar pykčio vergas. Visada šaltai veikia, vadovauja pagal visus žmoniškumo ir kariškumo dėsnius, griežtai kontroliuoja savo kiekvieną veiksmą, judesį ir tuo engia savo bloguosius įpročius. Savo kariams teikia gražų ir malonų susivaldymo ir vyriškumo pavyzdį.

Atsidėjimas, bešališkumas ir teisingumas — nuolatiniai skyriaus vado privalumai. Skyriaus viršininkas paskirtas vadu ne savo malonumui, bet kitų naudai, auklėjimui. Egoizmas ir asmeninė nauda visai turi būti išbraukti iš gero vado būdo. Jis visiems lygiai malonus, kantrus, pamokantis ir atlaidus. Skyri-

ninkas viską seikėja tik teisybės matu. Tuo jis ir pelno savo valdinių meilę ir pasitikėjimą. Tik ir čia reikalingas akylumas, taikimasis prie kariškų dėsnių, sąlygų, o ypač prie žmonių-karių charakterių. Tuo metu labai daug laimima.

Kariškas drąsumas, rimtumas, energija — irgi sustvirtina skyrininką ir artina jį prie idealaus vado. Karys be drąsos, kulkosvaidis — be šovinių. Jei artimiausias kareivių viršininkas bailus, nerimtas, sugniužęs, be energijos, tai ar galima priešingo reikalauti ir iš jo auklėtinių. Žinoma, ne. Liežuvis neišmokys gerų žygių, darbų, bet blogas pavyzdys visuomet lengvai ras pasekėjų. Tik protingas drąsumas, rimtumas, energingumas visus auklėja karžygiškumo.

Rodos, sunku spėti ateitį, bet geras skyrininkas turi būti ir geras pranašas: **mokėti numatyti**. Jis viską pradžioj apgalvoja, numato. Niekad, išskyrus kariškos tarnybos dėsnių ir aukštesniųjų viršininkų įsakymų vykdymą, neįsako, nenumatęs savo žodžių ir veiksmų pasekmių.

Skyrininkas visuomet laikosi ir šios kariškos išminties: „Tik tas gali įsakyti, kas moka klausyti“. Jis įsakydamas įsivaizduoja save vietoje to, kuriam įsako. Tuo daug išvengiama įvairių nesusipratimų ir klaidų.

Tai tokios maždaug, neminint kariško išauklėjimo praktinių ar teoretinių žinių, yra svarbiausios gero ir idealaus skyrininko ypatybės. Aplamai, rašytojas Waltz'as siūlo idealiems vadams šią charakteringą, paprastą, bet vykdytiną formulę: „**Tvirtumas, gerumas, teisingumas, atsidėjimas** — tai visas vadas. Reikia įdėti visą savo sielą ir sąžinę į pastangas prisiartinti prie idealo. Reikia, kad kiekvienas vadas duotų savo pareigai maksimumą to, ką jis gali duoti atsižvelgiant į jo temperamentą ir asmeniškumus gabumus“. P. S.

Pirmosios dienos kaime

Ligi šiol pas jaunuolius buvo įsigyvenęs paprotys, kad po karo tarnybos grįžęs į žaliąjį kaimą pradėdavo suaugusio žmogaus, taip vadinamą, „rimtą“ gyvenimą. Ir po kariuomenės į smagesnio ar gyvesnio būdo vyrą buvo žiūrima, kaip į koki nepriekėpėlį ar nesubrendėlį „šarlaputį“.

Ir iš tikrųjų, sulinkęs, surambėjęs jaunas vyrukas, kariuomenėj paliko žvalių, linksmu ir tiesiu berneliu. Visi tokiu vyrų, grįžusių vėl į kaimą, pradėjo gerėtis, o čia po trumpo laiko jis vėl apželia, ištyžta ir, rodos, pasidaro kelių dešimtu metų slegiamas senis.

Paskiausiai sumodernėjęs žmogus sparčiais žingsniais skuba pirmyn. Ir kas tik greit sulinksta, tuoju nusivilia savo dalia; tokį visur pradeda lydėti nepasisekimai.

Kad šito nebūtų, dabar net ir kaimas stengiasi pasirodyti gyvesnis. Organizuojami jaunuolių būreliai ir lavinami jie visokeriopai: steigiami chorai, mokoma sportuoti, renkami raitininkų būreliai.

Kaimuose daug iniciatyvos rodo šauliai, kurie judina kaimiečių ištižimą ne vien susirinkimais ar kartais negyvom paskaitom, bet lavindami jaunimą smagiom ir pamokomom pramogom. Dabar dažniau surengiami kaimuose su teatraline dalimi vakarėliai, gegužinės; vienur kitur yra suorganizuoti JSO skyriai, kur gražiai mokoma sporto.

Taigi mums, kariams, išvykus į atsargą, negalima tuoj užžėdinti plaukus ir barzdas, bet reikia dėtis prie organizacinio gyvenimo ir neleisti jaunam, žvaliam kūnui surambėti. Kai kurie iš atsarginių į kaimus grįžtame grandiniais ir puskarininkiais. Mokomose kuopose būdami, išmokom vadovauti, taigi, burdamiesi su jaunimu, turim juos pamokyti sporto, kariuomenėj išmoktų dainų. Jei įstojam į šaulių sąjungą, tai būkime ten veiklūs, drausmingi.

Jei mes kaime stengsimės būti fokišais, kokiais buvome kariuomenėj, tai visi mus nuoširdžiai seks, mumis gerės ir gyvenime jausimės laimingi, visur seksis ir laimėsime.

J. Glrenis

Klaipėdos šaulių ekskursija

Balandžio 17 d. šaulių rinktinės štabe buvo rinktinės vado J. Brūvelaičio sušauktas pasitarimas dėl iš užsienio atvykstančių ekskursijų priėmimo Klaipėdoje. Pasitarime dalyvavo abiejų Klaipėdos miesto šaulių būrių pirmininkai, rinktinės vado padėjėjas ir švedų-Amerikos linijos Klaipėdos skyriaus vedėjas p. Zaborskis. Šiame pasitarime buvo nutarta, kaip ir koku būdu bus sutinkamos ir priimamos atvykstančios į Klaipėdą ekskursijos. Šiomet, kaip žinome, vyriausybė yra pavedusi šaulių sąjungai priimti Amerikos lietuvių ekskursijas, atvykstančias per Klaipėdą į Lietuvą. Taip pat buvo pasitarta dėl priėmimo ir kitų iš svetimų kraštų atvykstančių ekskursijų ir nutarta jas taip pat iškilmingai priimti.

Balandžio 19 d. buvo Klaipėdos miesto I-mo Dariaus-Girėno šaulių būrio susirinkimas, kuriame jau galutinai nutarta surengti didelę šaulių ekskursiją į Kauną per Sekmines. Ekskursijoje dalyvauti pareiškė norą didelis skaičius uniformuotų šaulių, todėl ekskursija buvo nutarta suorganizuoti kiek platesniu mastu, negu anksčiau buvo manyta. Kaune šauliai apžiūrės galerėjas, muziejus ir kitas meno bei kultūros įstaigas, ir, žinoma, jeigu atliks dar laiko, tai apžiūrės gražesnes Kauno apylinkės vietas. Daugelis šaulių dar nėra matę mūsų laikinosios sostinės.

Susirinkimo metu buvo padaryta rinkliava badaujančioms vilniečiams sušėlpti.

Be to, buvo pasitarta dėl „Trimito“ ir kitų laikraščių bei literatūros platinimo.

Susirinkimas karštai pritarė dėl būrio valdybos iškelto sporto programos vykdymo. Tam išrinkta komisija iš ponų: inž. Dobkevičiaus, Dirviansko, Džiūgo ir panelės Germanavičiūtės. Komisija turės išdirbti programą sporto įgyvendinimui, kuri būtų prieinama visiems šauliams ir apimtų įvairias sporto šakas.

Jonas A. Mislūnas

AUKLĖJASI KARIŠKOJE DVASIOJE

Kalių jaunujų ūkininkų ratelio nariai auklėjasi tikroje patriotiškoje ir kariškoje dvasioje, nes sekmadieniais ratelio seklyčioje visi nariai susirenka paskaityt naujausių laikraščių. Į skaityklą gaunama: „Trimito“ 5 egz., „Ūkininko Patarėjo“ 24 egz., „Skautų Aido“ 3 egz. ir „Kario“ gaunama iš pr. mokyklos mokytojo 2 egz. Iki šiol karinis rengimas nebuvo praktikuojamas, bet nuo š. m. balandžio mėn. 1 d. karinį rengimą j. ūk. ratelio nariams dėsto ats. j. leitn. Kiūna. Visi nariai, net ir mergaitės, į rikiuotės pamokas atsilanko punktualiai. Ratelyje yra ir keli atsarginiai kariai.

Paskutiniam ratelio susirinkime ratelio vadovas laikė paskaitą apie karinį parengimą ir ragino narius nuo birželio 1 d. išsirašyti „Kari“. Tam reikalui per Sekmines rengiamas vakaras.

Juozas B—nas

EINAME Į LAUKUS

Dabar, kada pradžiūvo laukai, mes, uteniškiai moksleiviai, kariškai nusiteikę traukiam į laukus beveik kiekvieną pamoką ir grįžtam su daina. Bemanevruodami užmirštame ir pietus, nors ir ilgai užtrunkame. Bet ką tai reiškia kareiviui!

Laukuose atliekame įvairius veiksmus ir uždavinius. Kartais net ir tarp savęs kovojame, nes tenka būti vieni kitiems „priešais“. Viskas einasi gerai. Teorija, pasirodo, gerai žinome, todėl nesunku ji ir praktikoje panaudoti.

Mokytojas žadėjo ir mūsų taiklumą išmėginti. Daug apie tai aiškino, todėl dabar nekantriai laukiame, kada galėsime išmėginti akių taiklumą.

Palaušys

Skautų stovykloj

Šuloo foto

VASARA NIDOJE BUS SKLANDYMO MOKYKLA

Lietuvos aero klubas šią vasarą, kaip ir pernai, Nidoje (Klaipėdos krašte) rengiasi įsteigti sklandymo mokyklą. Šiomis dienomis jau paskelbtos mokyklon įstojimo sąlygos.

Priėmimas norinčių stoti į Nidos sklandymo mokyklą jau prasidėjo. Turint galvoje neilgą šiemet mokyklos veikimo laiką — nuo birželio 1 ligi spalio 15 ir ribotą 40 vietų skaičių, prašymai patariama paduoti iš anksto.

Čia suteikiame smulkesnių žinių apie kalbamą mokyklą.

Mokyklos tikslas parengti sklandymo instruktorių ir sklandytuvų statytojų. Sėkmingai išėję kursą, gali būti palikti mokykloje instruktoriais ir turi pirmenybių stoti į L. Aero Klubo motorinio skraidymo mokyklą.

Istojimo sąlygos. Į mokyklą priimami visi Lietuvos piliečiai vyrai ir moterys, sveiki, ne jaunesni 17 metų, baigę bent pradžios mokyklą. Pirmenybė teikiama L. Aero Klubo nariams rėmėjams, šauliams, skautams ir jaunimo organizacijų nariams, stojantiems per savo organizacijas.

Grupės pradedantiems ir pažengusiems sudaromos kiekvieno mėnesio 1—15 d. Norintieji patekti į artimiausią grupę, turi paduoti L. Aero Klubo sklandymo komiteto vardu (Kauņas, Nepriklausomybės aikšte 2) prašymą, mažiausia 10 dienų prieš kurso pradžią. Prašyme reikia nurodyti: vardas, pavardė, adresas, amžius, užsiėmimas, mokslo cenzas, kuriai organizacijai priklauso ir kada nori į mokyklą stoti. Prie prašymo pridedama: gydytojo pažymėjimas apie sveikatą ir nepilnamečių (nesukakusių 20 metų) tėvų ar globėjų sutikimas.

Mokymo programa. Teorija: skridimo teorija, medžiagų atsparumas, meteorologija, sklandytuvų elementai ir statyba; praktika: sklandymai — A ir B piloto vardui; — šlaitų skriejimai — C piloto vardui ir sklandytuvų remontas. Viso skraidymo kurso išėjimo laikas priklauso nuo mokinio gabumų ir trunka 1—2 mėn.

Mokymo sąlygos. Už vieno mėnesio kursą mokinys moka 100 litų. Jam yra suteikiama: 1. Mokymo priemonės, 2. Patalpa ir guolis bendrabučiuose (vyrų ir moterų), 3. Išėjant — baigimo liudijimas ir ženklelis.

Pinigai įnešami atvykus į mokyklą. Išvykstant, neišbuvus mėnesio, atitinkama pinigų dalis gražinama.

Mokyklos tvarka. Mityba mokykloje. Už maistą (4 kartus per dieną) apie 2 lt. dienai. Pinigai mokami pirmyn. Vidaus tvarkos pareigūnais (bendrabučiuose, virtuvėje) skiriami visi mokiniai iš eilės. Atliekamo laiko pramogoms yra radio ir organizuoti sportiniai žaidimai. Nusizengę mokymo ar vidaus drausmei, mokyklos viršininko sprendimu gali būti iš mokyklos pašalinti. Už eventuales nelaimingų atsitikimų pasekmes mokykloje L. Aero Klubas neatsako.

Atvykimas. Priimtieji į mokyklą turi atvykti skirtą dieną. Keliaujantiems geležinkeliais L. A. K. išrūpina 50% nuolaidos į abu galus. Atvykstant kiekvienas turi atsivežti: baltinius lovais, sportinį kostiumą ir batukus (ar šliures vaikščioti po smėli), tualetu reikmenis.

Norintieji stoti į mokyklą, bet nesutinką su kuriomis nors iš aukščiau išvardintų sąlygų, pažymi apie tai savo prašymuose, nurodydami motyvus ir pageidavimus.

Jo Leo

NORIME BŪTI GERI ŠAULIAI

Balandžio 16 d. Marijampolės mokytojų seminarijos IV kurso auklėtiniai pirmą sykį šiais mokslo metais aplankė karinio parengimo pamokos metu 9 p. pulko kareivines, kur buvo supažindinti su lengvųjų BRNO sistemos kulkosvaidžiu. Mokiniais patiems teko išardyti ir vėl sustatyti kulkosvaidžio dalis.

Balandžio mėn. 19 d. apie šį kulkosvaidį trisė tos pat mokslo įstaigos II ir III kursas, o kitų pamokų pratimuos šaudyti mokomaisiais ir kovos šoviniais iš šautuvų lankys kareivines visi trys kursai.

Ligi šiol seminaristai karinio parengimo pamokas lankydavo seminarijos rūmuos. Tačiau dabar lanko kareivines, kuriose jie susipažįsta ne tik su įvairių rūšių ginklais, bet ir su kareiviška drausme.

VI. Šovinys

ZARASŲ MOKSLEIVIAI SU KARIAIS

Paleidus kareivius į atsargą, vienas kitas iš atsarginių grįžo ir buvęs moksleivis zarasietis.

Komersantai kariškąjį mokslą laiko daug įdomesniu ir gyvesniu už visus kitus, todėl su kariais pasišnekėti jie turi daug temų.

Būrelis moksleivių, sutikęs grįžusį iš kariuomenės savo buvusįjį kolegą ats. v. pus., pradėjo klausinėti apie poligoną, kam jis reikalingas ir ką jame vasaros metu kariuomenė veikia ir t. t.

Atsargos puskarininkis nuoširdžiai įdomesnius ir žinotinus moksleiviams dalykus nupasakojo, apibrėžė.

— O ar tenka kada kovos šoviniams šaudyti? — buvo dar vienas moksleivių klausimas.

— Kovos šoviniams kiekvienam kareiviui tenka labai daug šaudyti net keliolika pratimų. Šaudoma ne vien iš šautuvų, bet ir iš lengv. kulkosvaidžių. Poligone tenka dažnai manevruojant šaudyti specialiais manevriniais šoviniams medinėmis kulkomis, kurios šautuvams ir kulkosvaidžiams kiek skirtingos, — aiškino ats. puskarininkis.

— O kokia tamstos nuomone, ar kariuomenėje taip baisu tarnauti... — vis domėjosi moksleiviai.

— O ir yra viena blogybė, kad mūsų kaime, ypač tarp senų bobelių, yra susidarius baimės jausmas, — tęsė puskarininkis, — kad į kariuomenę išvykstančius ašaromis palydi. O tokia nuomonė pas kai kuriuos užsilikusi nuo rusų laikų. Rusams valdant, lietuviams tekdavo kraustytis net už Uralo kalnų, girdėti svetimą kalbą ir matyti kitoniškus papročius, todėl ir buvo baisu kur pasibirinėti išleisti sūnelį. O Lietuvoje — viskas yra sava, todėl ir miela tarnauti. Mes kareivinėse taip susigyvenam, kad paskiau gaila su kiekvienu kario daikteliu skirtis. Liūdniausia yra skirtis su dainom nuvirpintom kareivinėm, kada važiuojam į atsargą.

Moksleiviams tokie pasakojimai labai patiko ir jie pageidauja daugiau tokių pasikalbėjimų su atsargos kariais.

I. gir.

ŠAUDĖM, KAIP PRITYRE ŠAULIAI

Ukmergė. Balandžio mėn. 12 ir 18 d. buvo surengtas šaudymas iš šratų. Šaudė šeštos, septintos ir aštuntos „a“ klasės mokiniai. Šaudymas buvo atliktas gulščiom su atrama, be atramos ir klupsčiom. Šaudymas pavyko gana gerai: daug kas išmušė po 12, 11 ir 10. „Pasiškėsiniū“ į Dievo langą buvo mažai. Nors dauguma šeštos klasės mokinių šaudė pirmą kartą, be sąlygos atliko gana gerai.

Kita savaitė bus šaudymas kovos šoviniams.

Gegužės mėn. 20—27 d. Ukmergėje bus grandiozinė sporto šventė. Per sporto šventę yra numatomas moksleivių prizinis šaudymas, kuriam jau pradėdama rintis rengtis.

Sekminių pirmąją dieną numatomi visų aukštesniųjų klasių mokinių manevrai.

V. M. Bijūnas

IŠ A. T. MOKYKLOS

Po Velykų karinio parengimo pamokas atliekame jau ne klasėse, bet ore. Šaulių Sąjungos kieme, be rikiuotės pamokų, gauname pabėgioti, pašokinėti ir šiaip sportiškai pasimankštinti.

Šiomis dienomis atlikome šaudymo pratimus šratais. Šaudymus atlikome vidutiniškai.

— Balandžio 22 d. 15 val. buvo L. A. K. A. T. Mokyklos aviacijos būrelis susirinkimas. Susirinkimo metu galutinai sudaryta grupė, kuri važiuos sklandyti į Nidą.

Nutarta pasigaminti keletą suolų, ratukus sklandytuvams vežioti ir kai kurias atsargines dalis, kurias manoma nusigabenti į Nidą.

Pilotas M.

KŪNO KULTŪRA IR SVEIKATA NR. 15

Gelvonis, K. Kariškas jaunuomenės auklėjimas pas mus ir kitur. „Kariško auklėjimo reikalas mūsų krašto mokyklose, tik gimnazijose kiek rimčiau pastūmėtas pirmyn, o kur kitos mokyklos: universitetas, akademija, amatų, technikos, vidurinės ir pradžios. Ar daug šia sritimi rūpinamasi mūsų mokytojų seminarijose? Manoma, kad mokyklas reformuojant bus atkreiptas dėmesys ir į šią svarbią auklėjimo bei mokymo sritį. Siūloma imtis žygių įvesti kar. auklėjimą ten, kur dar nėra, o kur jau yra — padidinti kūno mankštos ir kariško parengimo valandų skaičių. Mažiau reikšmingus dalykus, autoriaus manymu, būtų galima išleisti iš programos arba sumažinti.

Chorvedžio M. Liuberskio sukaktis

Ats. vyr. pusk. M. Liuberskio vardas nesvetimas ir šančių įgulos kariams, kurie turi progų dažnai išgirsti jo vadovaujamą šančių šaulių būrio chorą, ypač šventadieniais giedant šančių įgulos bažnyčioj.

M. Liuberskis, kaip chorvedys, nemaža yra pasidaręs ir kariuomenės eilėse. 1919 m. stojęs savanoriu į Lietuvos kariuomenę, pateko į elektrotechnikos batalioną. Kariuomenėje tuoj griebėsi savo mėgiamo darbo. Savo daly iš kareivių sudarė chorą ir toliau jam neleisdavo paiti. Senoju paleidus į atsargą, iš jaunųjų vėl sudarydavo naują chorą. Ir taip kasmet. Išėjęs į atsargą, su savo dalimi (dabar ryšių batalionas) nesiskyrė. Apsigyvenęs Kaune, ir toliau

Ats. vyr. pusk. M. Liuberskis

organizavo ir lavino ryšininkų choras. Per visą laiką išėjo iš bataliono į atsargą apie 4.000 jo išmokytų dainininkų. Paskiausiai M. Liuberskis vadovauja šančių šaulių chorams, kurie dažnai surengia koncertus ir net į provinciją išvažiuoja.

Šiomet balandžio 14 d. sukako 15 metų, kai M. Liuberskis pradėjo dirbti dainos srity. 1919 m. balandžio 14 d. Žagarės m. (šiaulių apskr.) buvo surengęs koncertą ir dirigavo pirmajam savo paties išmokytam chorui. Nuo to laiko jis ir nebesiskiria su dainomis.

Š. m. balandžio 14 d. šančių šaulių choras minėjo savo chorvedžio M. Liuberskio 15 darbo metų sukaktį. Ta proga buvo surengtas koncertas-balius. V. Daudzvardas šaulių sąjungos vadovybės vardu pasakė sveikinamąjį žodį ir įteikė dail. P. Rimšos darbo medalį Klaipėdos atvadavimui paminėti. Patys choro dalyviai įteikė sveikinimo adresą ir statulėlę, o būrio valdyba, Kovo klubas ir vietiniai chorai įteikė gėlių ir nuoširdžiai sveikino.

NEPAMIRŠTA MIRUSIŲJŲ KARIŲ

A. Šančių jaunatituvės nutarė, kad kiekviena jų pasilimtų, kaip savo pareigą, tvarkyti ir prižiūrėti po vieną karių kapą A. Šančių karių kapinėse. Skyriaus vadovybė paskyrė premiją gražiausiai sutvarkiusiai kapą ir pažadėjo premijuotą kapą su pačia kapo puošėja nufotografuoti ir idėti „Kary“.

Gražus ir sektinas pavyzdys kitų moterų organizacijų narėms.

Ramonas

Pranešimas

KAUNO SKYRIAUS SAVANORIAMS KŪRĖJAMS

Balandžio 29 d. 13 val. Dr. M. Kudirkos mokyklos salėje Kaune, Trakų g. Nr. 14, bus metinis Kauno skyriaus narių susirinkimas. Programoje: Naujų valdomųjų organų rinkimai, ats. mjr. J. Tomkaus paskaita „Savanorių dvysla“ ir t. t. Sprendžiamąjį balsą turės tie nariai, kurie bus apsimokėję 1933 m. nario mokesči.

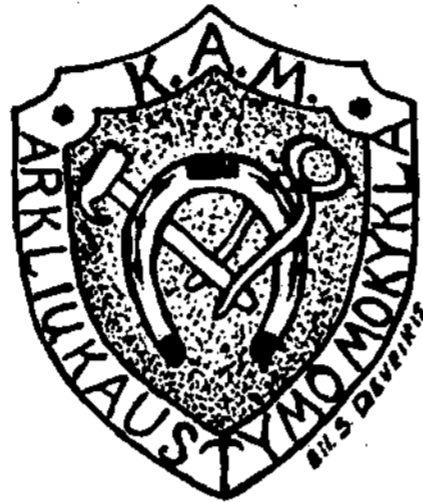
Skyriaus valdyba

KARIUOMENĖS GYVENIMAS

BUS DUODAMI KARIUOMENĖS ARKLIŲ KAUSTYTOJŲ SPECIALYBEI PAŽYMĖTI ŽENKLAI

Karo veterinarijos valdybos arklių kaustymo mokykla suprojektavo kariuomenės arklių kaustytojų specialybei pažymėti ženklą, kurį pasiuntė į Vyr. Štabą patvirtinti ir paskelbti Kar. Įsakyme. Ženklas bus gaminamas iš balto metalo, skydo formos, 34 mm aukštumo, 27 mm platumo, 1 mm storumo, viduryje 3 mm išgaubtas į viršų. Smulkiai kruopuotame ženkle viduryje pasaga, o už jos sukryžiuotos replės ir plaktukas. Ženklo šonai apvesti dviem lygiagrečiomis linijom, kurių viduryje įrašytos raidės „K. A. M.“ (krašto apsaugos ministerija) ir žodžiai „Arklių Kaustymo Mokykla“.

Kitoje ženkle pusėje yra pritaisytas 10 mm ilgumo sraigtelis, ant kurio užsukamas 13 mm diametro apvalus, išgaubtas skydelis, ženklui pritvirtinti prie rūbų.

Šį ženklą galės nešioti visi kariuomenės arklių kaustytojai — instruktoriai: viršilos, puskarininkiai arba jų vietose esą civ. tarnautojai, o taip pat ir keičiamosios sudėties viršilos, puskarininkiai, grandiniai ir eiliniai, išėję kariuomenės arklių kaustymo mokyklą nustatytą kursą ir išlaikę egzaminus.

Liudijimus kariuomenės arklių kaustytojų ženklui nešioti išduos karo veterinarijos viršininkas arba dalių veterinarijos gydytojai, kur yra arklių kaustymo mokykla, o ženklus kariai arba instruktoriai turės išigyti patys. Ženklas bus nešojamas kairėje krūtinės pusėje ant viršutinės munduro arba švarko kišenės, žemiau kitų ženklų.

KA IR KIEK SKAITĖ VETERINORIAI 1933 M.?

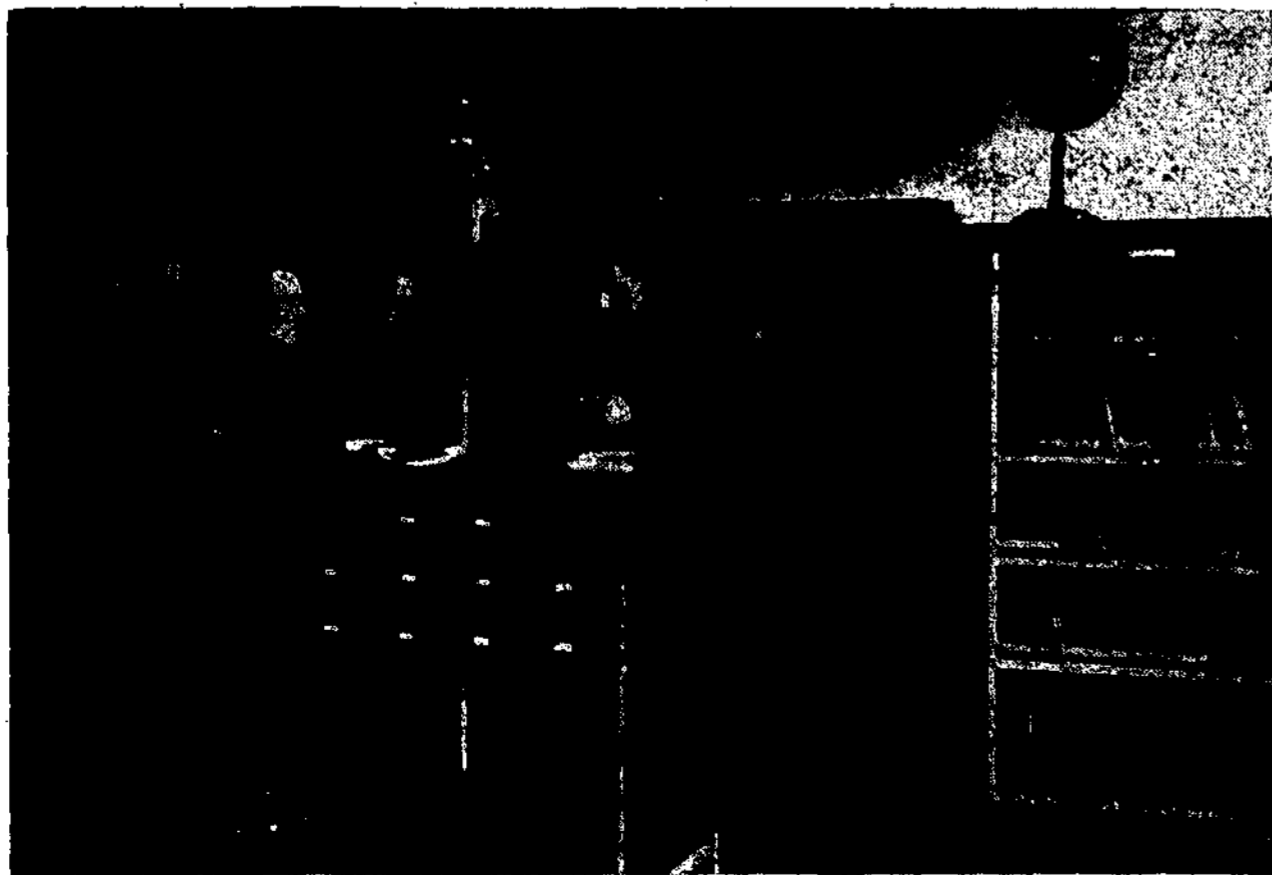
P. m. karo veterinarijos puskarininkių ir arklių kaustymo mokyklų kareivių bibliotekoje buvo 146 skaitytojai, kurie atliekamu laiku perskaitė 416 tomų įvairaus turinio knygų. Iš jų 1 t. buvo skaitytas 7 kartus, 2 t. po 6 k., 8 t. po 5 k., 11 t. po 4 k., 34 t. po 3 k. ir 108 t. po 2 k. Tuo būdu p. m. iš saktos bibliotekos buvo išimta apyvarton viso 673 tomai.

Daugiausia buvo skaitomos šios knygos: 1) Hardy Schilgen S. J. Tu ir Jis; 2) Elena Mnišek. Raupsuotoji, 3) Jonas Morkūnas. Nežinomo kareivio kapas ir 4) Sergijus Minclovas. Daina apie sakalą.

Š. m. sausio mėn. 1 d. bibliotekoje buvo 1073 t. knygų ir 76 t. įvairių žurnalų. Bendroji bibliotekos knygų ir žurnalų kaina buvo 5497,25 lt. Visos knygos ir žurnalai yra įrišti.

Be to, būtų įdomu matyti ir kitų mūsų kar. dalių kareivių bibliotekų veikimo panašias statistines žinias, nes centrinė kar. biblioteka paskelbia tik visų bibliotekų bendrai.

Virš. A. Valančius

Karo vet. pusk. ir arklių kaustymo mok. kareivių biblioteka
A. Valančiaus foto

KARIAI VAIDINO PADEMARKLINIJO ŠAULIAMS

2 ulonų pulko liktinių pusk. vaidintojų grupė balandžio 15 d. vaidino šauliams Varėnoje veikalą „Išgama“. Kartu buvo duotas ir pulko orkestras. Gražus oras ir orkestras sutraukė pilną šaulių salę žmonių. Vaidinimas pasisekė labai gerai ir vietos visuomenė buvo labai patenkinta. Šis veikalas itin naudingas pademarklinio lietuviams, kur ryškiai matyti lenkų klasta ir jų žiaurus elgimasis su vilniečiais lietuviais.

Tenka laukti, kad ir kitur vietos šauliai paseks varėniškių pavyzdžiu.

Jnk.

ŪKININKAUTI TAIP PAT MOKOMĖS

Nuo Velykų gedimininkams pulko vadovybė surengė visą ciklą paskaitų iš ūkio srities: žemdirbystės, gyvulininkystės, daržininkystės, sodininkystės, paukščių ūkio ir t. t. Paskaitos dėstomos kasdien po keletą valandų, prityrusių šios rūšies agronomų. Kadangi kareiviai daugiausia yra ūkininkai, tai su noru minimą paskaitų klausosi.

M. Grinius

KARIŲ ŠEIMŲ NARIŲ IR CIVILIŲ K. A. M. TARNAUTOJŲ GYDYMAS

1933 m. Įsak. Kar. Nr. 23 § 12 pakeičiamas taip:

Karių šeimų narius ir civilius kr. aps. min. tarnautojus, kurie turi teisės gydytis kr. aps. min. lėšomis, leidžiama gydyti stacioniškose sanatorijose, mokant iš ministerijos išlaidų samatos tiek, kiek kaštuoja tokių ligonių gydymas ir išlaikymas karo ligoninėje, bet ne daugiau kaip 6 lt. per dieną, plus už atskirus gydymo veiksmus, praktikuojamus karo ligoninėje, pagal josios taksą (Įsak. Kar. Nr. 26 § 8, 1934 m.).

MIEGOJO, KOL Į KALĖJIMĄ PAKLIUVO

4 art. pulko ūkio komandos eilinis Pugačiauskas, eidamas tarnybos pareigas, mėgdavo kiekvieną kartą, nutaikęs atitinkamą progą, bent kiek pamiegoti. Miegodavo ne prisiliejęs ar sėdėdamas kur, bet į lovą priguldavo. Taikydavo visada atsigulti po budinčio karininko ar jo padėjėjo tikrinimo. Tačiau nuo jų budrumo jam vis dėlto nepavykdavo išsisaugoti. Gana dažnai rasdavo miegantį. Žinoma, už tai buvo baudžiamas drausmės bausmėmis daug kartų ir pagaliau perspėtas, kad taisytusi, nes bus atiduotas pulko teisman. Ir tai neatgrasino jo nuo miegojimo tarnyboje. Tada buvo patrauktas pulko teisman. Teisme jis aiškinosi, kad nepaprastai miegas jį kankinąs, nes net eidamas užmiegąs. Tačiau teismas, turėdamas galvoje visą eilę prasižengimų ir perspėjimų daugiau nebeusikalsti, nubaudė dviem mėnesiais paprasto kalėjimo, kaip atleidžiamą šiomis dienomis į kariuomenės rezervus. Taigi visi jo ėmimo išvyko namon, o jis į kalėjimą.

Benas Jablonskis

KARIAI LANKO ŠVEDŲ PARODA

Balandžio 22 d. 15 val. visa Karo Mokykla aplankė Vytauto Didžiojo muziejuje surengtą švedų liaudies meno parodą. Čia pat Čiurlionies meno galerijos direktorius P. Galaunė bendrais bruožais palietė liaudies meno kilmę, švedų liaudies meną, jo atsiradimą, pabrėždamas tą didelį panašumą, artimumą mūsų liaudies menui. Po įžangos mokyklos karininkai ir kariūnai smulkiai apžiūrėjo visus eksponatus. Didžiausio susidomėjimo kariūnų tarpe sukėlė medžio dirbiniai bei senoviški ūkio reikalams skirti įrankiai ar reikmenys. Čia kariūnai bent bendrais bruožais susipažino su švedų liaudies dvasia, papročiais bei meniškais palinkimais.

IV. 22 d. kariuomenės stadione buvo draugiškos futbolo rungtynės tarp Šančių „Kovas“ „A“ klasės ir Karo Mokyklos. Rungtynės baigėsi 3:0 Karo Mokyklos naudai. Bendradarbiavimas abiejose komandose buvo visai pakenčiamas, tik kariūnams reikėtų daugiau taiklesnių ir smarkesnių smūgių, nes daug patogių momentų buvo neišnaudota.

Kas-asp. G—nas

VYTAUTININKŲ IŠLEISTUVĖS

Balandžio mėn. 15 d. Vytauto Did. kuopa savanorių ugniausių salėje buvo surengusi vakarą. Grojo 2 p. p. orkestras. Į vakarą atsilankė nemažai publikos, kuri pašokusi išsiskirstė. Paleidžiamieji iš kariuomenės elgėsi gražiai, nes nenorėjo palikti apie save blogo įspūdžio visuomenėje.

I GUSARŲ D. L. E. K. JONUŠO RADVILOS PULKO KONKŪRAI

Balandžio 22 d. atviroj jokykloj buvo konkūrai. Atvyko daug svečių ir aukštos karo vadovybės rariai su krašto apsaugos ministru priešakyje.

Pirmoji jėjimo dalis buvo jaunujų arklių jėjimas. Kliūčių buvo 6 iki 1,00 m aukščio ir 1,15 m pločio. Jėjimo takas — 160 m ilgumo. Mažiausias greitis 300 m per minutę. Čia laimėjo pirmąjį prizą j. ltn. Lange su kumele „Lydeka“, antrąjį — j. ltn. Zaruskas su kumele „Lorde“ ir 3 — j. ltn. Mituzas su arkliu „Latreliu“.

Antroji dalis buvo liktinių vachmistų ir puskarininkų jėjimas. Jėjimo takas — 400 m.; kliūčių 8 iki 1,05 m aukščio ir 1,20 m pločio. Pirmąjį prizą laimėjo vyr. pskr. Kėžys su arkliu „Indultas“, antrąjį — vyr. pskr. Dargis su arkliu „Kalifas“ ir trečiąjį vyr. pskr. Kvaraciejus su kumele „Gražuole“.

Paskutinioji jėjimo dalis tai senų rungtyninių arklių rungtyniavimas. Čia laimėjo pirmąjį prizą j. ltn. Zaruskas su kumelė „Gailute“, antrą — ltn. Jagutis su arkliu „Godus“ ir trečiąjį — j. ltn. Liaukus su kumele „Karaze“. Čia, žinoma, visko buvo daugiau: takas tas pats, kliūčių — 10 iki 1,15 m aukščio ir 1,40 m pločio.

Be to, pradžioj ir per jėjimo pertraukas buvo gimnastikos dalykai ir voltizavimas, kurie visais atžvilgiais gerai sekėsi ir buvo įdomūs.

Karininkų (senų arklių) ir liktinių vachmistų ir puskarininkų vietos laimėtos persirungus (užtvėrimas — „barage“).

Svečių buvo daug. Nuotaika gera. Prizus įteikė krašto apsaugos ministeris, kuris rungtynes maloniai sekė.

Husz Ar

BUVE KARIAI UGNIAGESIAI IR TOLIAU KOVOS SU UGNI-MI

Su paskutiniaisiais išvažinėjo į atsargą ir nemažas skaičius naujų specialistų, vytenininkų ugniagesių. Šiuo kartu jiems įteikta 43 ugniagesių pažymėjimai. Gavę juos, žada ir toliau civiliniame gyvenime sėkmingai kovoti su „raudonuoju gaidžiu“.

ATGYJA MŪSŲ PARKO GYVENIMAS

Kaip teko patirti, daug kas pavydi vytenininkams jų rajone esančio parko. Ir ištikrųjų, yra ko pavydėti. Čia pavasarį, vasarą atgyja žaliuynų karalystė, išsitiesia puošnios krūmų alėjos, tyvuliuoja gražus papuošalas prūdas su įvairiomis žuvelėmis, trykšta fantanas, čiulba skardžiabalsiai paukšteliai, lenktyniuodami su pulko orkestro garsais, laksto jauki pulko numylėtinė stirnukė, tinkama ir sveiką orą semiasi karių būriai. Teniso ir krokėto aikštelės irgi čia sukvičia būrelius mėgėjų. Todėl jau ir dabar pradėdama gražinti parką. Minėtam reikalui turime ir pulko specialistą gėlininką — sodininką. Jau sodinama gėlės, valoma, puošiama takai, karpoma krūmai ir t. t. Žodžiu, greit vytenininkai turėsime vėl jaukią ir ramią poilsio vietelę.

Degulių Paulius

VYTAUTININKŲ EKSKURSIJA Į KAUNĄ

Balandžio mėn. 17 d. Vytauto Did. kuopa autobusais atvažiavo į Kauną apžiūrėti Karo Muziejaus. Kpt. Jakštas ekskursantus vedžiojo po visus skyrius paaiškindamas visas smulkmenas. Apžiūrėjome ir naujus rūmus, kuriuose matėme švedų liaudies meno parodą. 12 val. 30 min. nužygiavome į Tilmanso salę pažiūrėti ten statomos dramos „Kestučio mirtis“. Patenkinti vaidinimu 17 val. grįžome į Jonavą. Daugumas ekskursantų Kauną matė pirmą kartą.

Paleidžiamųjų kuopos ugniagesių įgytasias žinias patikrino. Patikrinus pasirodė, kad per ištarnautą laiką įgyta nemažai praktikos. Ugniagesių viršininkas atsiveikindamas ragino stoti į ugn. k-das. Visiems išdalino ugniagesių liudijimus.

V. s. p. Grigoras

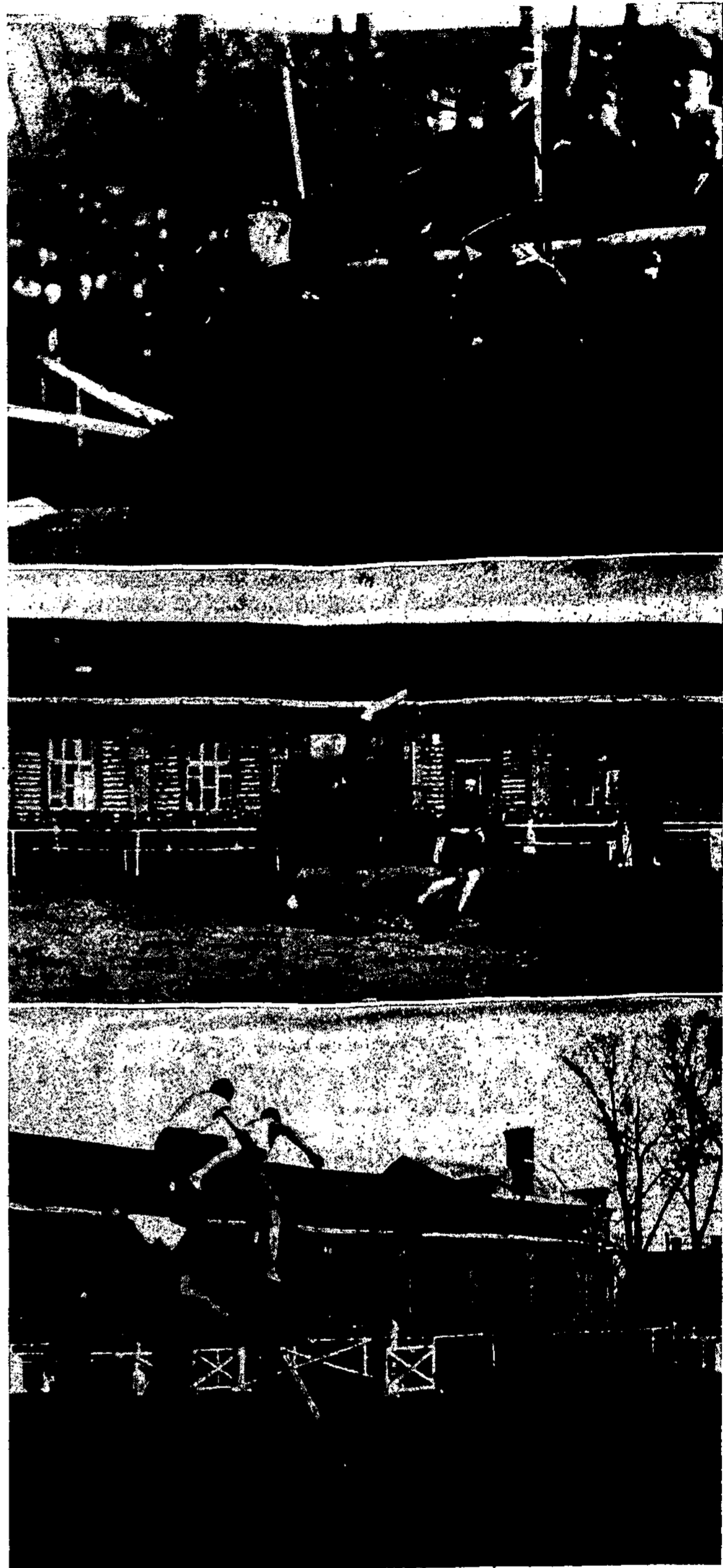
PASKUTINIOJI DIENA PAS MINDAUGININKUS

Liūdnai nuvirpėjo IV—19 d. mindaugininkų ausyse žodžiai, kada vienas tai kitas ištare „šandien važiuojam...“ Draugų skruostais pabiro ašaros. Atsarginių kuopose nei dainos, nei muzikos. Lovos tuščios, dėžutės užrakintos ir prikrautos, o kariai — marguos vėl civiliuos švarkuos, lyg be dvasios. Diena buvo tokia trumputė. Po pietų sumarguliavo Pajuostės rajonas ir jau žalstančiu parku nuaidėjo gaili orkestro „sudie!“

Mindaugininkai savo draugus atsarginius su orkestru padėjo į stotį.

— Šį pavasarį nuo Pajuostės ligi Panevėžio pradėtas tiesiti plentas. Taigi daugiau kariaus nebeteiks klampoti po purvynus, bet turės patogų susisiekimą. Ties Pajuoste pavieškėlėj buvo daug storų žilvyčių, kuriuos darbininkams padėjo nuvesti kariai. Ir plentą tiesiti visi padeda, nes tai reikalingiausias ir gražiausias bus panevėžiečiams kelias.

J. gir.

IŠ I GUSARŲ PULKO SPORTO IR GIMNASTIKOS ŠVENTĖS:

1. Garbingasis svečias kr. aps. min. pulk. Giedraitis, šalimais — 1 gusarų pulko vadas, gen. št. plk. ltn. Bačkus.
2. Voltizavimas.
3. Vienas gimnastikos numeris.

Gaulios foto

Teismo kronika

— Ignas Gintalas pripažintas kaltu už tai, kad jis: 1) tarnaudamas Telšių apskr. komendantūroje civiliniu tarnautoju ir eidamas mobilizacijos stalo vedėjo pareigas, pareikalavo iš Juozo Jurkaus 500 litų už papildomą Jurkaus savanorio teisių bylos parengimą ir savanorių kūrėjų medalių išgavimą, tačiau Jurkus šių pinigų Gintalui nedavė, nes neturėjo; 2) 1932 m. pradžioje paėmė iš Leono Miciaus 300 litų, kuriuos jam Micius buvo pasiūles už savanorio teisių bylos parengimą bei savanorių kūrėjų medalių išgavimą, bet, iškilus paskutiniajai

bylai, šiuos pinigus Miciui gražino atgal, ir 3) 1932 m. vasario mėn. pasisavino išgautą iš Antano Vendzinskio už parengtą naujos formos atsargos liudijimą 1 litą 50 c. ir šiuos pinigus pasilaikė sau. Už šiuos nusikaltimus teismas nubaudė Gintalą Igną 6 mėnesius paprastojo kalėjimo, atėmė iš jo puskarininkio laipsnį ir Lietuvos bei Latvijos 10 metų nepriklausomybės medalius.

— 2 pėst. pulko jaunas kareivis Gataveckas Pranas skundėsi kitiems kareiviams, kad jam sunku tarnauti kariuomenėje, kad jis neištversias ir ką nors sau pasidarysias. Š. m. sausio 30 d., apie 16 val., kuopos budėtojas liepė visiems tos dienos pečkuriams eiti į darbą. Tą dieną pečių kūrenti turėjo ir Gataveckas. Jis, nieko nelaukęs, pirmasis nudrožė į sandėlių malkų skaldyti, o po 10—15 min. į kuopą atėjo jau iš ambulatorijos puskarininkis ir pranešė, kad j. k. Gataveckas nusikirto sau dešinės rankos rodomąjį pirštą. Tuo būdu buvo iškelta byla ir jis pasodintas į daboklę. Tardomas kaltu neprisipažino ir paaiškino, kad ši nelaimė atsitikusi tik per jo neatsargumą, nes jis kariuomenėje tarnauti norėjęs ir niekam niekad nesi-skundęs sunkia karo tarnyba. Teismas rado Gatavecko nusikaltimą įrodytą ir nubaudė jį 3 metais sunkių darbų kalėjimo, atėmė teises, kario vardą ir išmetė jį iš kariuomenės.

— 1933 m. lapkričio mėn. 24 d. 9 p. pulko eilinis Baltrušaitis buvo paleistas 2 dienom atostogų. Išvykdamas atostogų, jis pasiskolino iš eil. Majausko rankinį laikrodėlį, o iš eil. Stankevičiaus — blizgančius batus. Grįžęs iš atostogų, nei laikrodėlio, nei batų nebeatšivežė, nes juos buvo prauliojęs. Kiek vėliau, gruodžio pradžioj, eil. Baltrušaitis savavališkai iš savo dalies pasišalino ir slapstėsi lig to pat mėneso pabaigos, kada policijos buvo sulaikytas ir gražintas į dalį. Per tardymą jis prisipažino kaltas; tą patį jis pakartojo ir teismui, tačiau paaiškino, jog jis bėgęs iš kariuomenės dėl bausmės, kuri jam gresusi dėl draugų pražudytų daiktų. Bėgo nuo vilko, o užlėkė ant meškos. Blogas iš Baltrušaičio kareivis. Kariuomenėje tarnauja jau nuo 1931 m. pabaigos, o vis negali baigti tarnybos: tai pasišalina, tai pabėga, tai kalėjime sėdi ir vis nemato tarnybos galo. Tačiau balandžio 6 d. sprendimas atėmė jam teises tarnauti kariuomenėje, net būti kariu ir, be to, dar davė 3 metus sunkaus kalėjimo.

TRADICINIS FUTBOLU TURNYRAS

Balandžio mėn. 21 ir 22 d. Kaune buvo tradicinis pavasario futbolo turnyras. Šiomet jis buvo sujungtas su kamuolio žaidimo sąjungos dešimtmečio paminėjimu. Turnyre dalyvavo keturios LL komandos, keturios A kl. ir trys B klasės. IV. 21 futbolo turnyrą atidarė kamuolio žaidimo sąjungos pirmininkas plk. B. Štencelis. Po to buvo visų turnyre dalyvaujančių futbolininkų eiseną. Į aikštę sviedinį išmetė iš lėktuvo Lietuvos Aero Klubu civiliai lakūnai, bet čia tuoj visų gerą nuotaiką sugadino lėktuvo avarija. Lėktuvas tuoj už stadiono visai iš žemai nukrito ir vienas lakūnų kiek rimčiau susižeidė. Lėktuvas smarkiai nukentėjo Sužeistuosius nuvežus į ligoninę, prasidėjo pirmos turnyro rungtynės. Susitiko meisteris Š. Š. Kovas su LGSF. Kovas išėjo net su trimis pakaitomis, bet pir-

mą puslaikį įstengė baigti lygiomis — 1:1, o antrame įmušė net tris golus ir bendru rezultatu laimėjo 4:1. Antras susitikimas buvo tarp LFLS ir MSK. Pirmam puslaiky progų turi viena ir kita pusė. Vieną iš jų MSK išnaudoja ir puslaikį baigia 1:0 savo naudai. Antram puslaiky vyrauja LFLS ir rungtynes baigia 3:2 savo naudai. Šiomis rungtynėmis pirmoji turnyro diena ir baigta.

IV. 22 pirmieji žaidė Hapoel B — Sparta B. Rungtynės baigėsi be rezultatų — 0:0, bet teisėjų komisija laimėjimą pripažino ilgesnį laiką persvaroj buvusiai Hapoel. Po to žaidė Tauras A — Bar-Kochba A. Žaidimas per abu puslaikiu buvo lygus, bet laimėjimą santykiu 1:0 „iškovojo“ Bar-Kochba jos naudai pirmam puslaiky pripažinto pendelio dėka. Antroj A kl. grupė susitiko JSOA — Makabi. Pirmas puslaikis prie nežymios JSO persvaros baigėsi — 0:0. Antram puslaiky JSO jau žymiai vyrauja ir pačioj paskutinėj minutėj pasiekė golą. Po šių rungtynių buvo finalinis susitikimas B klasės komandų KSK-Kultus — Hapoel. Per abu puslaikių persvaroj buvo KSK-Kultus ir golą pasiekė pačioj paskutinėj antrojo puslaikio minutėj. Tuo būdu ji tapo B grupės turnyro nugalėtoju. Vėliau finaliniam susitikime žaidė JSO A — Bar-Kochba. Jau pirmam puslaiky JSO pasiekė du golus (vieną iš pabaudos) ir tuo užtikrino pirmos vietos laimėjimą A kl. komandų tarpe. Antras puslaikis baigėsi 0:0.

Paskutinės turnyro rungtynės buvo visų įdomiausios, nes susitiko „amžini priešai“ Lietuvos meisteris Š. Š. Kovas su LFLS. Kovas išėjo žymiai susilpnintos sudėties, nes nebuvo Citavičiaus, Sabaliausko ir kit. Bet vis dėlto jis garbingai apgynė savo meisterio vardą ir rungtynes laimėjo 1:0 kartu laimėjo ir LL grupės turnyre pirmąją vietą ir gavo Kažo pereinamąją dovaną. Golą įmušė 15 min. pirmo puslaikio Paulauskas.

Po turnyro visų grupių laimėtojams kamuolio žaidimo sąjungos pirm. plk. B. Štencelis išdalino dovanas.

Vakare, 20 val., J. Jablonskio pradžios mokykloj buvo Kažo iškilmingas posėdis, į kurį atsilankė jos pirmininkas plk. Štencelis, švietimo ministerijos generalinis sekretorius p. Daniliauskas, klubų atstovai, sportininkai ir šiaip didelis skaičius visuomenės. Buvo pasakyta keletą sveikinimo kalbų. Be to, sveikino daug sporto klubų ir šiaip organizacijų raštu ir žodžiu. Pasizymėjusiems ir daugiausia kartu garbingai gynusiems Lietuvos vardą futbolininkams Žebrauskui (Š. Š. Kovas), Citavičiui (Š. Š. Kovas), Lingiui ir ltn. Marcinkui (abu LFLS) buvo įteiktos asmeniškios dovanos.

Jubiliejaus proga Kažas išleido gražų iliustruotą apžvalginį leidinį, kur yra įdėta daug istorinės ir aktualios medžiagos. Leidinį redagavo teisėjų kolegijos pirmininkas p. V. Balčiūnas. Šis leidinys kainuoja vos litą ir futbolą mėgstantiems reikėtų būtinai įsigyti.

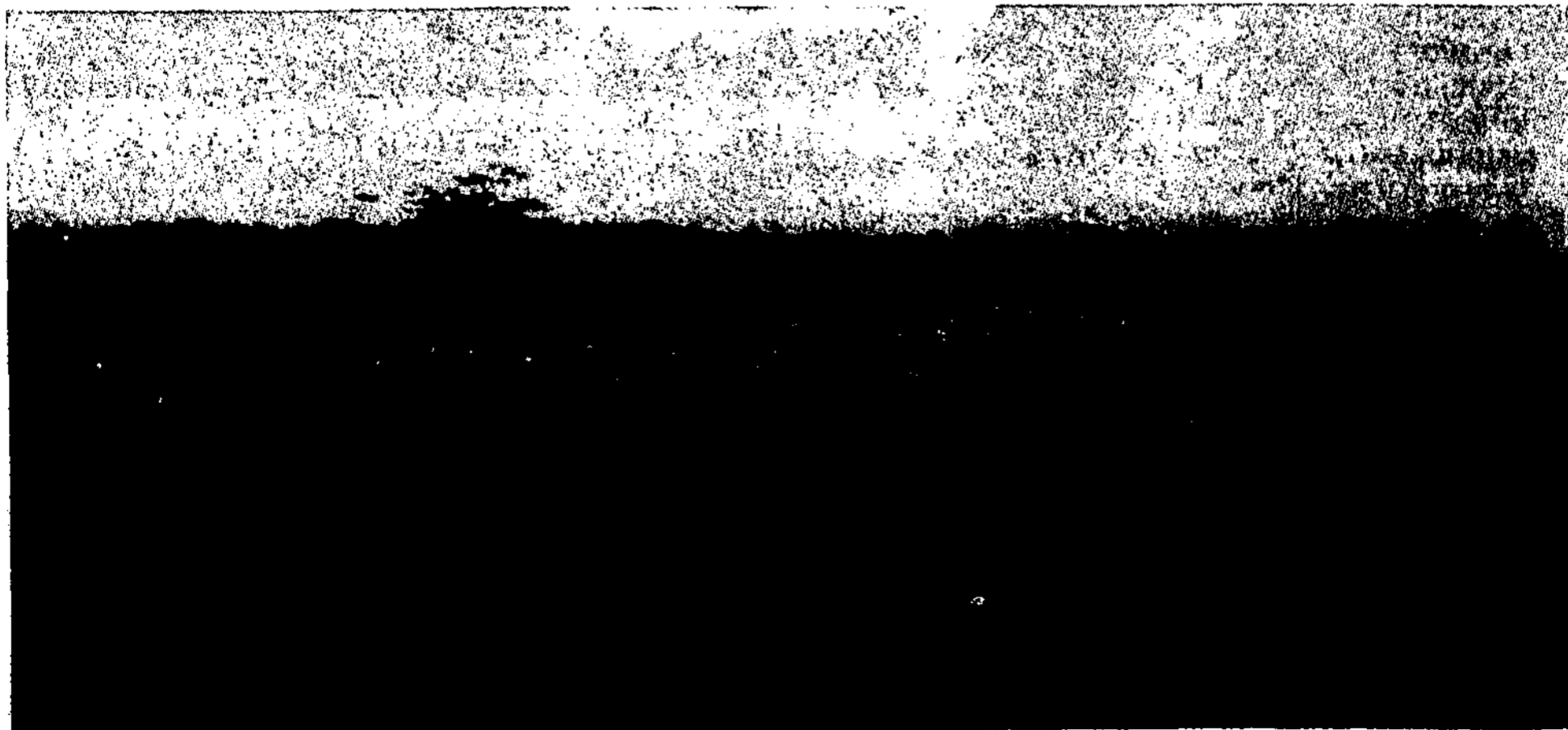
BOKSO IR SUNKUMŲ KILNOJIMO PIRMENYBĖS

Balandžio mėn. 21—22 d. d. žiemos sporto salėj buvo Kauno apygardos bokso ir sunkumų kilnojimo pirmenybės.

Pirmas vietas laimėjo pasiekdami šiuos rezultatus: **plunksnos sv.** Ramanauskas (JSO)—spaudime 60 kg., rovimė 67,5 ir stūmimė 85. Bendra suma 212,5. Antrą vietą laimėjo Vilčinskis (JSO Kybartai). Jo bendra suma 205 kg.

Lengvam sv. Meleris (Hapoel) — spaudime 75 kg., rovimė 65 ir stūmimė 95. Viso 235 kg.

Vidutiniam sv. Vaitkevičius (JSO Kybartai) — spaudime 70 kg., rovimė 67,5 ir stūmimė 85. Viso 222,5. Antrą vietą laimėjo Norkūnas (JSO Kaunas) su 212,5 kg.

Lauko bėgimas

Puslaid sunk. sv. Načačkus (JSO Kaunas) — spaudime 87,5 kg., rovimė 85, stūmimė 115. Viso 287,5. **Antras Leščius** (JSO Kaunas) su 232,5.

Sunkiam svory Platkauskas (JSO Kaunas) — spaudime 95 kg. (**Naujas Lietuvos rekordas**), rovimė 87,5, stūmimė 121,25. Viso 303,75. **Antras Smilgevičius** (JSO Kaunas) su 302,5 kg.

Bokse pirmas vietas laimėjo: musės svory Jožinas (LDS). Antrą **Zurza** („Grandis“). **Plunksnos sv. Misiūnas** (LDS), antrą **Heimanas** (Bar-Kochba). **Lengvas sv. aviacijos eilinis Grigas** („Grandis“). **Puslaid vid. sv. Jolkas** (Bar-Kochba), antrą **Kabalskis** („Grandis“). **Vidutiniam sv. Lincevičius** (JSO Kaunas) susitikio finale su **Birgeriu** (Bar-Kochba), bet paskutiniajam pradėjo tekėti iš galvos kraujas ir rungtynės buvo nutrauktos. Tuo būdu šio svorio meisteris liko neišspręstas.

Ringo teisėju buvo mjr. **Pyragius**. Laimėtojams bokse ir sunkumų kilnojime buvo išdalintos dovanos. Be to, reikia pažymėti, kad prieš rungtynes atitinkama kalbą pasakė sunkiosios atletikos sąjungos pirm. p. **Prielgauskas**. Po jo kalbos visi į rungtynes atsilankusieji atsistojimu pagerbė neseniai mirusį šios sąjungos primininką ats. plk. lt. **Petrauską**.

BĖGIMAS PER LAUKUS

Balandžio mėn. 22 d. rytą arti Kauno miesto lengvosios atletikos sąjunga surengė pavasario tradicinį bėgimą per laukus, kuriame dalyvavo didelis skaičius sportininkų iš visų Kauno klubų. Iš moterų pirmoji atbėgo p. **Sirvidaitė** („Grandis“) per 5 m. 22 s. Distancija apie 1100 m. **Juniorų grupė** pirmuoju atbėgo **Vėtrinas** (LGSF) per 12,06 min., distancija apie 2 km, ir seniorų grupė **Simanas** (LDS) per 19:04 min., distancija apie 5 km.

Laimėtojams dovanas įteikė lengvosios atletikos sąjungos pirm. mjr. **Arđickas**.

PRASIDEDA FUTBOLO PIRMENYBĖS

Nuo balandžio mėn. 28 d. prasideda Lietuvos futbolo pirmenybės, kuriose dalyvaus ir nauji LL grupės nariai **Panevėžio Makabi** ir **Kauno MSK**. Taigi, greit paaiškės ką jie galės parodyti prieš senus LL komandų grupės narius. Šiemet pirmenybėse nedalyvauja **Klaipėdos LL komanda Spielvereinigung**.

BENDRAI SPORTUOSIM

4 art. pulko sporto aikštė šią vasarą leidžiama naudotis ir vietos JSO klubo sportininkams kiekvieną dieną po porą popietinių valandų. Aikštė duodama nemokamai, tik į rengiamas klubo sporto rungtynes turės taip pat nemokamai leisti visus pulko karius su šeimomis.

Turint galvoj, kad toj pačioj aikštėj treniruosis ir rungtyniaus pulko kariai sportininkai, tai reikia laukti tarp karių ir JSO sportininkų tinkamo bendradarbiavimo sporte ir kitur. Tai, be abejo, turės ir ugdančios reikšmės **Vilkavišky** sportui vėl atsigauti ir išjudinti visus sportininkus į aikštę treniruotėms ir rungtynėms. Mat, paskiausiai čia sportas buvo veikišškai užmirštas.

Seniau čia pulko sportininkai, bendradarbiaudami su **vilkaviškiesiais** sportininkais, buvo nemaža padėję futbolui ir lengvajai atletikai kultivuoti. Tada **vilkaviškiesiai** futbolininkai ir lengvaatletai drąsiai konkuruodavo ir net pirmaudavo sporte su kitų miestų sportininkais.

Benas Jablonskis

STUDENTAI SPORTUOJA

Balandžio mėn. 29 d. apie 13 val. dauguma **Vytauto Didžiojo universiteto korporacijų** rengia bėgimą per Kauno miestą. Bėgs nuo apygardos teismo iki universiteto didžiųjų rūmų. Bėgimas bus dvejojo pobūdžio. Viename dalyvaus tik geresnieji bėgikai ir bėgimas bus konkurencinis dėl pirmenybių, o antras bus draugiškas be lenktyniavimo, kuriame galės dalyvauti ir antraeiliai sporto mėgėjai.

„RAMOVĖ“ RENGIA SPORTO ŠVENTĖ

Studentų ats. kar. korp. „**Ramovė**“ š. m. birželio mėn. 3 d. rengia visų studentų sporto šventę. Šventė greičiausiai bus kariuomenės stadione **A. Panemunėj**. Nors programa dar tiksliai nenustatyta, bet daugumos „**Ramovės**“ narių pageidavimu į ją įeis: atsargos karininkų raitininkų ir artilerininkų (studentų) konkūrai, šaudymas ir, su kitais **Vyt. Didž. universiteto studentais** bendrai, lengvoji atletika, komiškas sportas, jei laikas leis, ir futbolo rungtynės ir t. t. Šventei rengti paskirta komisija, kuri parengs kiek galima idomesnę programą ir pakvies kitas studentų organizacijas prisidėti. **Netrukus Kūno kultūros rūmų aikštėje** rytis 6—8 valandomis „**Ramovės**“ nariai išbandys savo sportinės legas. **Ateity korporacija „Ramovė“** manė ir pati viena rengti panašias šventes, bet šia pirmąją dar nori padaryti su kitomis studentų organizacijomis.

Dovileitis

PASIKEITIMAS LATVIŲ KARIUOMENĖS AUKŠTESNĖJE VADOVYBĖJE

Š. mėn. 12 d. kar. įsakymu paleistas į atsargą **Vidžemės divizijos vadas generolas Gopperis**. Į jo vietą paskirtas generolas **Beikis**, visų trijų **Lačplėšio** karo ordino laipsnių kavaliarius, nepriklausomybės karo dalyvis ir ilgametis **Latgalės divizijos vadas**.

Gen. **Karolis Gopperis** karo tarnybą pradėjo 1893 m. kovo 7 d. **Kauno tvirtovės batalione**, kaip savanoris. 1896 m. liepos mėn. baigė **Vilniaus karo mokyklą**. Paskui tarnavo **Bielogoro ir Pultusko pėstininkų pulkuose**. Nuo 1916 m. birželio mėn. tarnavo latvių šaulių dalyse. Vadovavo latvių atsargos batalionui, 7 **Bausko pėstininkų plukui** ir 1 **latvių šaulių brigadai**. Po rusų bolševikų revoliucijos jis organizavo latvių pulkus **Sibire**. 1920 m. birželio mėn. su **Imantos pėst. pulku** grįžo į **Latviją**. 1924 m. vasario 25 d. pradėjo vadovauti **Vidžemės divizijai**. Iš viso jis tarnavo kariuomenėje 41 metus.

Gen. **Gopperis** taip pat dirbo ir visuomeninį darbą. Jis yra **Latvijos skautų šefas**.

PRIEŠLĒKTUVINĖ APSAUGA JAPONIJOJ

Lenkų „**Biuletyn Gazowy**“ rašo apie didelį susidomėjimą priešlėktuvinės apsaugos reikalais **Japonijos visuomenėje**, ypač gi jaunuomenės tarpe. Pr. metais **Japonijoje** buvo surengti dideli priešlėktuvinės miestų apsaugos manevrai, kuriuose dalyvavo aviacija, žemyno kariuomenė su artilerija ir kulksvaidžiais, įvairios visuomenės organizacijos, dirbančios priešlėktuvinės apsaugos fronte, ugniagesiai ir platūs visuomenės sluoksniai. Dabar manevrų nuotraukos rodomos didžiausiu pasisekimu visuose **Japonijos kinematografuose**. Tokį pat pasisekimą turi paskaitos apie priešlėktuvinę apsaugą, rengiamos **patriotiškų organizacijų**. Moksleiviai ištraukė į šį darbą visa siela. Net pamokų pertraukos dažnai panaudojamos priešlėktuvinės apsaugos pratimams arba tuo reikalu pasikalbėjimams.

PRIEŠLĒKTUVINĖ MIESTŲ APSAUGA

„**Biuletyn Gazowy**“ paskelbė paimtą iš italų spaudos lentelę, kuri rodo, koks gyventojų procentas atskiruose kraštuose tikrai turės nukentėti nuo priešoro atakų. Manoma, kad labiausiai bus puolami tikrieji didmiesčiai, kurie turi daugiau kaip 300.000 gyventojų.

Svarbiausios Europos valstybės	Vokietija	Anglija	Italija	Prancūzija	Lenkija	SSSR
Gyventojų (milijonais)	65	45	41	42	32	165
Didmiesčių	23	11	7	3	2	8
Didmiesčių gyventojų %	15,5	10,5	4,8	4,3	1,8	6
Koks gyventojų % gali nukentėti nuo oro atakų	24	22,5	11	11	6	3

PRIEŠDUJINĖ UNIFORMA

Priešdujinė kaukė, žinoma, neapsaugo žmogaus nuo tokių dujų, kurios užnuodija visą kūną. Yra tokių dujų rūšių, kurios degina visą kūną ir žmogus tampa ligoniu. **Vokiečių** spauda praneša, kad amerikietis **M. Thompson'as** išrado ir užpatentavo uniformą, kuri apsaugo nuo dujų veikimo visą kūną. **Thompson'o** išrasti priešdujiniai rūbai esą aprūpinti siurbliu, kuris, kvėpavimu virpimant kaukėje itaisyta membrana, pradeda veikti ir leidžias po rūbais tyro oro, be kurio žmogaus kūnas negali ilgai apseiti.

Priešdujinė uniforma pasiūta iš kariškos medžiagos, kuri tam tikromis priemonėmis padaryta nepraleidžia dujų.

MAITINIMAS KARO METU

„**Militär-Wochenblatt**“ rašo, kad **Italijoje** susirūpinta gyventojų maitinimu karo metu. Praėjusio karo pavyzdys rodo, jog šį sritį geriausia sutvarkyti iš anksto, dar taikos metu. **Karaliaus dekretu** įsteigta nauja valdyba, kuri turės rūpintis maisto užpirkimu ir tiekimu gyventojams. Valdyba steigiama prie žemės ūkio ministerijos, o 12 didesniuose miestuose įsteigti naujos valdybos skyriai. Visų šių įstaigų priėskyje pastatyti atsargos karininkai, žemesnieji tarnautojai taip pat iš dalies skiriami iš atsargos karių.

Namo sugrįžus

Kariams namo sugrįžus, girdėjau tokius maždaug pasikalbėjimus. Greičiausiai ir apie jus panašiai kalbės:

— Žiūrėk, jis be poilsio šoka trečia šokį iš eilės.

— Nagi, jis tik ką iš kariuomenės grįžo.

— Kodėl prie jo visos panos susėdo?
— Mat, jis grandiniu iš kariuomenės grįžo.

— Petrai, einam pas Joną kortom pa-lošti.

— Negaliu. Gavau naują „Kari“ ir, kol baigsiu skaityti, neisiu.

— Prašau užrūkyti.

— Nerūkau!

— Gal išgersim?

— Negeriu!

— Iš kur gi tamsta toks?

— Tik savaitė, kai iš 2 p. pulko.

— Ką ten vyrai, susėdę krūvon, daro?

— Klausio grįžusio iš kariuomenės Grainio pasakojimų.

— Kaip sūnus jaučiasi grįžęs iš kariuomenės?

— Labai neramiai. Visur jam mešvaru, netvarkoj, negražu, apleista... Žiūrėsim kas iš to išeis.

— Ar sveikas grįžo Pupkis iš kariuomenės?

— Kur tau! Keliasi su knyga ir gula su knyga. Be to, išgalvojo kasdien veidą prausti ir batus valyti.

Nugirdo Vladas.

Kareiviški priežodžiai

1) Praktikuoja, kaip naujokas ant tur-niko.

2) Žvilga, kaip pėstininkų batai iš riešakio.

3) Eina, kaip iš ambulatorijos sveikas pripažintas.

4) Išsigandęs, kaip naujokas per miestą eidamas.

5) Smaugia, kaip simulantą valandos.

6) Didžiuojasi, kaip grandinis juostele.

7) Kamkina, kaip sargybinių miegas.

8) Pyksta, kaip atostogų negavęs.

9) Barška, kaip kavaleristo pentinai.

10) Taukuotas, kaip ūkvedžių skvernai.

11) Laižosi, lyg pulko krautuvėį stovėdamas.

12) Greitas, kaip kavaleristas ant arklio.

13) Nutukęs, kaip dalies virėjas.

14) Nusiminęs, kaip leidžiamą negavęs.

15) Išsižiojęs, kaip kareiviško bato aulą.

Būsimasis kareivėlis

Atsargos kavaleristas Žygauda moko savo „Sakalą“ „polką“ šokti.

NUBAUDĖ NEKALTA

— Už ką pastatė tave su šautuvu? — klausia vienas kareivis kita.

— Už tylėjimą.

— Kaip tai atsitiko?!

— Matai, vietoj pasakyt šautuvo pagrindines dalis, aš tylėjau.

Būsimasis kareivėlis

VADINASI

Gydytojas: — Kaip vadinsi tie dantys, kurie paskiausiai pas žmogų atsiranda?

J. kareivis Kempinė: — Ponas gydytojau, vadinsi dirbtiniai. M.

ŠVIETIMO PAMOKOJE

— Nuo ko priklauso oro atmainos? — pamokoje leitenantas klausia j. kareivio Krūmo.

— Nuo barometro priklauso, tamsta leitenante, — greitai atsako Krūmas.

JAU PAVALGĖ

Po laidotuvių pas vieną ūkininką susirinko kaimynai ir giminės pagiedoti. Pavalgius, vienas kaimynas rengiasi eiti namo. Pamatęs tai šeimnininkas sako:

— Palauk, kaimynėli! — dar eisim giedoti.

— Ačiū, ponas šeimnininke, aš jau pavalgiau. Reikia eiti namo.

PER RUNGTYNES

— Jonai, tu mušk drąsiau futbola, kad iš karto būtų golas. O dabar muši, kaip kokia boba. — sako eilinis savo draugui naujokui.

— Et, nenoriu, jau ir taip keliems žaidėjams išpyriau smarkiai į kojas, o kai dar smarkiau spirsiu, tai visai nebegalės žaisti.

NELAIMĖ

— Tai tu tikrai, Petrai, manai, kad tada, kai prie vieno stalo sėdi trylika žmonių, būtinai turi įvykti nelaimė?

— Aišku! Vieną vakarą prie mūsų stalo buvo trylika ir mano kaimynė buvo graži panelė...

— Argi tai buvo nelaimė?

— Žinoma, nelaimė, nes dėl jos pasivėlavau į patikrinimą ir gavau dvi valandas su šautuvu... P. J.

MOKYKLOJ

Mokytojas, paaiškinęs mokiniams, kas yra šilima, klausia vieną mokinį:

— Juozaiti, gal ką dar žinai apie šilimą?

— Taip, ponas mokytojau, žinau — atsako Juozaitis.

— Na, tai ką?

— Šilima kaulų nelaužo, — greit atsako Juozaitis.

— Kada tu, Jonai, turi daugiausia draugų? — klausia eilinis naujoka.

— Ogi po namiškių apsilankymo, — atsako naujokas Jonas.

APSIIVYLĖ

— Jonai, einam į paštą, padėsi man parnešt siuntinį, — sako vado pasiuntinys savo draugui eil. Jonui.

— Gerai, gerai, tuojau einam, šė dar papirosą užsirūkysim, — linksmi atsako Jonas.

— Daug čia tau siunčia, kad taip sunku. Turėsi ir man užfundyt — benešant siuntinį kalba Jonas.

— Mielai užfundyčiau, jei šis siuntinys būtų mano, — atsako pasiuntinys.

— Tai keno jis? — klausia Jonas.

— Ogi vado.

— Tfu, kad tave bala. Jei būčiau žinojęs, būčiau visai nėjęs, — nusispiovē nusivylęs Jonas. K. V. P.

LAIMINGAS ATSTITIKIMAS

— Žinai, aš kartą buvau susitikęs akis į akį su didele juoda meška, — pasakoja eilinis savo draugui.

— Netikiu. Ir ji tavęs nepuošė?

— Kur tau!.. Ji buvo čirke už grotų.

JIS NEMELAGIS

— Žinai, tuosyk per šaudymų pratimus sudrožiau į patį taikinio vidurį net 99 kartus, — pasakoja eilinis Dilka.

— Tai kodėl ne visą šimtą, — pastebi jo bičiulis.

— Žmogau, negaliu gi dėl vieno šūvio likti melagis. b.

VAIDUOKLIAI

— Ar tiki tamsta į pomirtinį gyvenimą? — klausia viršila eilinio Zaukos.

— Aš, aš... aš netikiu, tamsta viršila.

— Štai kaip! O užvakar, kai tamsta buvai pasiprašęs atostogų į tėvo laidotuves, buvo svečių kambary tamstos tėvas ir norėjo pasimatyti...

PAGYRŲ PUODAS

— Klausyk, ar žuvys irgi auga?

— Žinoma. Pernai poligone Želvys Neryje sugavo lydeką ir kai šiemet ima apie tai pasakoti, kaskart toji lydeke pasirodo vis didesnė esanti.

CHEMIJA

— Sakyk, tamsta, kuriame skystime greičiausiai sutirpsta auksas?

— Alkoholyje, p. mokytojau!

Spaudos atgavimo sukaktuvėms

Š. m. gegužės mėn. 7 d. sukanka 30 metų, kai lietuviai iškovojo sau spaudos teisę. Žemiau dedame kelių knygelių ir straipsnių sąrašėlį. Knygas ir žurnalus galima rasti daliu bibliotekose. **A. knygos:**

Biržiška, Vaclovas. Kaip buvo uždrausta ir atkovota lietuvių spauda. Prieinamai atpasakotas draudžiamasis laikas. Kaunas, „Spaudos Fondas“, 1929. 64 pusl. 15×12 cm. Lt. 1,00.

Ruseckas, P. Spaudos draudimo gadynė. 25 metų spaudos atgavimo sukaktuvių paminėjimui. Kaunas, „Spaudos Fondas“, 1929. 47 pusl. 16×12 cm. Lt. 1,00.

B. Straipsniai žurnaluose ir laikraščiuose.

Biržiška, Vaclovas. Lietuvių knyga spaudos uždraudimo metu. — Bibliografinės žinios, 1929 m. Nr. 2.

Biržiška, Vaclovas. Lietuvių knyga spaudos draudimo metu — Kultūra, 1929 m. Nr. 5.

Biržiška, Vaclovas. Spaudos draudimo klausimai. Kultūra, 1929 m. Nr. Nr. 5—7.

Kuzmickis, Z. Nepriklausomos lietuviškos knygos sukaktuvės. — Policija, 1929 m. Nr. 5.

Putvinskis, V. Kai lietuvišką spaudą draudė. — Trimitas, 1929 m. Nr. Nr. 19—20.

Spaudos atgavimo 25 metų sukaktuves minint. — Karys, 1929 m. Nr. 17.

Šalkauskis, S. Spaudos draudimo pamoka lietuvių tautai. Židinys, 1929 m. Nr. 5—6.

Tumas, J. Lotyniškas raides lietuviams sugražinus. — Lietuvos Aidas, 1929 m. Nr. 75.

Tumas, J. Rusų rašmenims nepasisekus 25 metų sukaktuvėms. — Lietuvos Aidas, 1929 m. Nr. Nr. 82, 84, 85.

V., J. dr. Spaudos laisvė ir inž. Petras Vileišis. — Jaunoji Lietuva, 1929 m. Nr. 2. A.R—as

Naujieji leidiniai

A. KUPRINAS. ŠPOKAI. IŠVERTĖ V. RUZGAS

Nedidoka, bet graži ir simpatiška knygelė, gausiai ir puikiai iliustruota. Ją mielai skaitys ne tik jaunieji, bet ir suaugę. Knygelė lengva vaizdinga kalba pasakojama, kaip špokai rudenį išskrenda į šiltuosius kraštus, kiek jie vargo ir nelaimių turi kelionėj, kaip pavasarį sugrižta, taisosi sau lizdą, kaip vasarą gyvena ir daugina savo šeimą. Skaitytojas nejučiomis pajunta daug simpatijos tam linksmam ir naudingam paukšteliiui. Knygelės kaina 1 lt.

A. RUŽANCOVAS. LIETUVOS BIBLIOTEKOS 1932 METAIS (ANKIETOS DUOMENYS). Kaunas, Lietuvos Bibliotekininkų Draugijos leidinys Nr. 8. 1934. 27+1 pusl. Lt. 0,60.

Knygelėje surašytos visos bibliotekos, kurios atsiuntė atsakymus į L. Bibliot. D-jos ankieta, iš viso 1594 (18 viešųjų, 173 įvairių organizacijų ir įstaigų, 1330 mokyklų ir 73 kariuomenės bibliotekos). Šiose bibliotekose buvo 1.222.613 knygų, 1932 m. perskaityta 1.570.191 knyga. Skaitytojų 116.197. Visų 1594 bibliotekų knygos kaštuoja 5.364.257 lit., per 1932 m. knygoms pirkti bibliotekos išleido 505.737 lit. Kiekvienai kariuomenės bibliotekai vidutiniškai tenka metinių išlaidų knygoms 986 lit.

Pabaigoje išspausdinti labai įdomūs bibliotekininkų pageidavimai.

FR. PUKSOV. ESTŲ BIBLIOGRAFIJA. Išvertė E. Šachovienė. Kaunas, Lietuvos Bibliotekininkų Draugijos leidinys Nr. 9. 1934. 7+1 pusl.

LIETUVOS BIBLIOTEKININKŲ DRAUGIJA. 1933—1934 METŲ VEIKIMO APŽVALGA. Kaunas, Lietuvos Bibliotekininkų Draugijos leidinys Nr. 10. 1934. 8 pusl.

Draugija turi 41 nari, iš jų 11 Kauno igulos kariuomenės dalių ir įstaigų bibliotekininkai, daugiausia karininkai ir liktiniai puskarininkai. Susirinkimuose skaitomi įdomūs pranešimai, rengiamos ekskursijos. Vertėtų ir kitiems Kauno igulos bibliotekininkams prisidėti prie naudingos jiems draugijos.

VIRĖJA. PRAKTIŠKAS ŠEIMININKĖS VADOVAS. Spaudai parengė I. B. Trečiasis leidimas. Kaunas - Marijampolė. 1934 m. 286 pusl. Kaina 3,50 lt.

Knygoje duoti įvairiausi receptai, kaip pagaminti nebrangūs, bet skanūs ir sveiki valgiai ir gėrimai.

J. H. Ingraham. KUNIGAIŠTIS IŠ DOVYDO NAMŲ. Apysakos iš Kristaus laikų. Išvertė Mykolas Genys. Šv. Kazimiero dr-jos leidinys Nr. 595. Kaunas, 1934 m. 382 pusl. Kaina 3 lt.

Šioje savo knygoje autorius aprašė Kristaus gyvenimo paskutiniuosius trejus metus. Veikalas parašytas laiškų forma. Tema, Kristaus gyvenimas, tai juk ta, apie kurią kiekvieną sekmadienį kunigai iš sakyklų skelbia. Reikia stiprios

plunksnos, kad toji tema šiandien pasirodytų nauju veikalu. Reikalinga naujų variantų, gyvos išraiškos formos. Ingraham'o plunksna to nesukūrė, tik dar kartą suregistravo tuos įvykius pavadindamas apysaka.

Kristaus istorijos žinovas autorius gal ir neblogas, bet apysakos rašytojas silpnas. Pats laiškų suplanavimas kai kur nesutinka su patirtais įvykiais ir laiškų rašytojo žmogiška psichologija.

Apskritai, visame veikle vykstant gyvenimas yra tik antraeilis dalykas. Viskas čia negyva, dirbtina, svetima tikrajam gyvenimui. Vietomis minties ar veiksmo plėtimas nutrūksta, o jų vietą užpildo stebuklingi nujautimai, sutapimai.

Numatydami, kad autorius rašė ne apysaką, bet savo veikalui norėjo suteikti apysakos formą, neturim užsipulti dėl apysakos trūkumų. Autoriui buvo svarbu mintis. Vietomis išryškinti migloti istorijos dalykai. Atidengiama žydų tautos vergiškumo pažymiai. Kai kur iškyla žydų kunigų visomis priemonėmis puolimas Kristaus ir Jo žodžių. Daugeliu atvejų pareiškiami gilių nesėstančių minčių.

Bet šitas vertybes surasti gali tik įsigilinęs skaitytojas. O įsigilinti sunku, nes veikalas nuobodus. Pradėjęs laišką skaityti, jau žinai visą jo turinį iš Šv. Rašto.

Hubertus-Kraft Graf Strachawitz. DIDŽIUNAS. Romanas. Sutrumpintai vertė P. Jankevičius. Redagavo V. L. Šv. Kazimiero dr-jos leidinys Nr. 596. Kaunas, 1934 m.

Romane pavaizduotas gražus dviejų šeimų gyvenimas — paprasto girininko ir jo pono, didžiūno, grafo. Jis būtų visiškai idealus, jei šeimų tarpe nebūtų įsiskverbę kirminai. Girininko šeimoje yra šeimos tėvas Lambertas, o grafų — jaunojo grafo žmona Melė. Juodu bedieviai ir išsiskiria iš tų tikinčių šeimų savo pažiūromis.

Iš čia kyla pagrindinė intriga, kuri eina per visą romaną. Ji prasideda grafų šeimoje, o toliau į ją susipina abi šeimos.

Veikalo idėja grynai katalikiška. Nors nepasakoma, bet fabulos plėtimas leidžia priminti katalikybės magišką galią, dievišką viliojimą, kuriam pasiduoda grafas Herbertas, atsižadėdamas valdovo teisių ir mesdamas protestantizmą; joje randa ramybę ir girininkas Lambertas, įstodamas net į vienuolyną. Kaip katalikybė aukštinama, taip jos priešai piešiami juodžiausiomis spalvomis, net juokingai. Kalbėdamas apie Melę autorius sako, kad ji „buvo bedievė ir visiems pikto geidė“ (mano pabraukta T. A.). Juk bedievybė taip pat idėja, kaip ir katalikybė, kurioje žmonės užklysta ieškoti tiesos, gerio ir grožio.

Minint veikėjus, ryškiausiai pavaizduota vyriausia romano veikėja Marytė. Tai jauna girininko duktė, drąsiai visur užstojanti savo tikėjimą. Gindama krikščionybės simbolį, ji gauna mirtiną žaizdą.

Daug čia yra gamtos vaizdų. Tie vaizdai turėtų, lyg fiziologiškai veikdami, ugdyti misticizmą, gilų tikėjimą. Bet vietomis jie išrodo blogai supinti su gyvenimu, per daug iš-
tęsti. Gal čia tik vertėjas sutrumpindamas neišlaikė saiko?

Romane atvaizduotas gyvenimas iš dalies mūsų skaitytojams svetimas, todėl vertimo ir dar sutrumpinto pasirodymas ne per daug sveikintinas.

T. A.

MILITARAI APSKATS. Mėnesinis karo mokslų, tautiškos minties ir latviškos kultūros laikraštis. Redakcijos vadovas plk. Kr. Lūlaks. 1934 m. kovo mėn. 3 (23) nr. Kariuomenės štabo leidinys.

Šio numerio bendrasis skyrus prasideda ilgu plk. A. Kripeno straipsniu „Pulkininko Kalpako tragiška mirtis prieš 15 metų“, kuriame aprašomas plk. Kalpako gyvenimas, darbai ir mirtis. A. Grins apibūdina 5 Cesų pėstininkų pulką ir jo veikimą kovose dėl Latvijos nepriklausomybės sąryšy su šio pulko 15 m. sukaktuvėmis. Gen. R. Bangerskis taip pat 15 m. sukaktuvių proga trumpai apibūdina Latvijos šaulių sąjungos veikimą.

Ml-kis atpasakoja lenkų karo mokslų laikraščio „Bellona“ 1934 m. 1 nr. straipsnį apie hitlerininkų vartojamus propagandos ginklus. Plk. ltn. Ed. Kluge straipsny „Kitų kariuomenių mokymo apžvalga“ nagrinėja belgų pėstininkų kuopos mokymą. Kpt. V. Deglavs nagrinėja valstybės saugumą ir jo dėsnius, žinoma, turėdamas galvoje Latvijos nepriklausomybę. Plk. ltn. A. Linde straipsny „Kriminalinio persekiojimo rūšys“ nagrinėja kriminalinio proceso dalykus. Plk. ltn. A. Maurinš nagrinėja oro apsaugą, jos vadovavimą,

ryšius, užpakalio tarnybą ir t. t. pagal rusų raudonosios kariuomenės statutus ir karo literatūrą. Istorininkas P. Dreimanis straipsny „Kaip Viesturs (Viestarts) vadovavo žiemgalių kovoms, rašo apie kunigaikščio Viesturio (Viestarto) kovas su vokiečių kardininkais.

Artilerijos skyriuje yra šie straipsniai: plk. ltn. J. Žido „Artilerijos statymas pozicijoje“, plk. ltn. A. Birkenšteino pastabos prie šio straipsnio, kpt. Kalacio „Artilerijos vaidmuo moderniose šarvuotųjų kautynėse“ ir kpt. Rapos „Artilerijos ir pėstininkų bendradarbiavimas moderniose kautynėse pagal paskutiniojo karo patyrimus“.

Kavalerijos skyriuje tėra vienas plk. ltn. Karklinio straipsnis apie arklių priežiūrą ir mokymą.

Technikos skyriuje yra šie gana įdomūs straipsniai: karo lakūno plk. Baško „Debesų nelaisvėje“, inž. P. Reinharde „Naujausieji lėktuvai“, kpt. Kalacio „Pasyvi oro apsauga“, plk. ltn. J. Kalkio „Šarvuotųjų automobilių vartojimas puolamosiose kautynėse“ ir karo inž. kpt. Lasmanio rašinio „Ryšių taktika“ tęsinys.

Kronikoje minima: neseniai miręs gen. A. Kalejs, naujasis kariuomenės štabo viršininkas gen. M. Hartmanis, estų kariuomenės laikraščio „Södur“ 15 m. sukaktuvės, kariuomenės teismo sukaktuvės, įvairios karo technikos naujienos, meno ir sporto dalykai ir t. t.

Galvosūkių 15 nr. sprendimas

I. INTRYGA. RYGA.

H. MULAS. MUILAS. MUITAS. MITAS.

Gerai išsprendė: 1) J. Pupkevičius (K.); 2) j. s. p. J. Davailis (ryš. b.); 3) v. p. M. Antaniškis (4 p. p.); 4) v. p. A. Kelmelis (2 art. p.); 5) L. Briedis (VŠ); 6) gr. V. Raila (ryš. b.); 7) V. Paliušis (K.); 8) J. Tysliava (K.); 9) Alf. Šutinys (K.); 10) v. p. V. Radavičius (ryš. b.); 11) v. p. A. Šukys (7 p. p.); 12) J. Girdauskas (A. Pn.); 13) j. p. St. Bačianskas (KPM); 14) gr. A. Vasiliauskas (4 p. p.); 15) v. p. Gudžiūnas (KPM); 16) v. p. J. Preibys (KPM); 17) B. Jungmeisteris (K.); 18) eil. A. Gudelis (pion. b.); 19) D. Gurvičius (K.); 20) J. Segalsonas (K.).

Be to, galvosūkių Nr. 14 sprendimas įskaitytas J. Sakalauskiui ir J. Lebionkai.

Šiame rate antrąją vietą laimėjo 2 art. pulko vyr. pusk. A. Kelmelis ir ryšių bataliono grand. Vyt. Raila.

Pirmąją vietą laimėjusieji — J. Tysliava ir Vilmiaus gėlė (žiūr. „Kario“ Nr. 16) gauna knygų ir paveikslų 20 lt. sumos kiekvienas. V. p. A. Kelmelis gauna paveikslus. 1) Šaukia (kovą ir 2) Vytauto Did. totoriai. Grand. Vyt. Raila gauna paveikslus: 1) Anksti rytą ir 2) Žvalgyboje. Nuo galvosūkių Nr. 17 prasideda naujas ratas.

Galvosūkis 17 nr.

(vert. I tšk.)

Aštuonis degtukus sudėti taip, kad išeitų du įvairaus dydžio kvadratai ir keturi lygūs trikampiai.

Vyt. R-čius

Redakcijos atsakymai

J. Gir-ui. Tuo tarpu pas mus jokių vietų nėra. Prašome ir toliau bendradarbiauti. Kol kas nepraktikuojame išdavinėti korespondentų liudijimų, išskyrus tuos, kurie visai arti redakcijos yra ir kuriems jis būtinai reikalingas.

Br. Vaikšnorai. „Karys“ išrašytas visiems metams.

A. Titliui. Pasiūdo, įvyko administracijoje klaida ir vietoj knygų išrašytas 6 mėnesiams „Karys“, greta anksčiau išrašytos metinės prenumeratos.

Vyr. pusk. Žiliui. Tuo reikalu kreipkitės į Amerikos lietuvių bendrovę Kaune. Auto rinktinė tokiomis sąlygomis, greičiausiai, nesutiktų.

Eil. J. Talkiui. Tuo reikalu kreipkitės į savo viršinius. Ka jie galės — pasistengs padėti. Bet vargiai tuo reikalu galės padėti.

A. Liukpetriui. Tą patį ir mes galime atsakyti, ką ir „Trimitas“. Būtų naudingiau pačiam kreiptis į kurios nors dalies kapelmeisterį iš pradžių asmeniškai pakalbėti. Nemačius sunku spręsti apie asmenį, ar jis tiktų.

S. Lauciui. „Manevrų“ nedėsime.

Al. Motekūnui. „Kareiviai atostogose“ netiks. Mažai veiksmo gyvumo, daug banalumo ir nuobodžių pamokslių.

NAUJA PASIENIO POLICIJOS UNIFORMA

Balandžio 3 d. vidaus reikalų ministerio įsakymu pasienio policijai ir jūrų apsaugai nustatyta visai kitoniška, negu lig šiol buvusi, uniforma.

Pagrindinė pasienio policijos visų drabužių spalva slepiama, t. y. toki pat, kaip kariuomenės uniformos. Jūros apsaugos rūbų spalva juoda, kepurė, munduras ir apsiaustas — tamsiai mėlynos spalvos. Pasienio policijos drabužių pridėjamoji kantu spalva žalia.

Naujoji pasienio policijos uniforma labai panaši į kariuomenės uniformą.

Policininkų antpečiai slepiamosios spalvos su žaliais kantai, valdininkų antpečiai smulkiai nupinti iš aukso spalvos galiono juostelių.

Naują uniformą įsakyta įsigyti iki 1934. X. 1 d., seną leidžiama dėvėti iki 1935. VII. 1 d., kaip tarnybines ar kasdienes uniformas.

Dabar pasienio policija savo uniforma bus visai panaši į mūsų kariuomenę; skirtingi bus tik kantai, antpečiai ir kordos.

STIKLO PAVADUOTOJAS

Vokiečių žurnalas „Gasschutz und Luftschutz“ rašo apie naują medžiagą, kuri gali pavaduoti stiklą tuose namuose, kuriems ypatingai gresia prieš aviacijos puolimas. Bombai sproguos, stiklas įtrūksta, o kartais ir visai iškrenta iš langų bei durų rėmų. Nauja medžiaga, išleista į rinką Kalle's firmos Wiesbaden'e, pavadinta „Bicella“ ir „Bicella—Nova“. Ji daroma iš celiuliozės, gana skaidri (permatoma). Bombų sprogių „Bicella“ nebijo, ji yra pakankamai tvari ir atspari. P. Schroeder'is, kuris aprašė šią naują stiklo pavaduotoją, sako, kad jo paties 9 mėnesių bandymai įrodė naujos medžiagos tinkamumą ir tikisi surasti „Bicella“ plačiausias rinkas.

KARDAS

KARDAS svarsto kariuomenės, krašto gynimo, karo mokslo ir meno reikalus.

KARDUI rūpi tirti savo krašto apsaugos ir jos resursų klausimai, stiprinti tarp kariuomenės ir visuomenės dvasios vienybę ir aiškinti visuomenės vaidmenį krašto gynimo darbe.

KARDE dedamos žinios iš mūsų ir kitų v. tybių kariuomenių gyvenimo.

Adresas: Nepriklausomybės aikštė

Lietuvos Karininkų Laikraštis

eina dukart per mėnesį, 16 psl. dydžio ir su viršeliu.

„Kardą“ leidžia KAP

RAMOVĖ

Karininkų

SKUČAS
IAS

Sančių liudies
skaityklai 3 egz.
Sančiai

rams — 18

Atskiro nr. —

Latvijos ir Estijos, dvi-
pagal susitarimą.

Telef. per Vyr. Št. 56